

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
DERSİNDE KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLERE YÖNELİK ÖLÇEK
GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Recep BOZDEMİR

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Zafer ÇİMEN

Ankara
Ekim 2012

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Recep Bozdemir'in Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Karşılaştıkları Problemlere Yönelik Ölçek Geliştirme Çalışması başlıklı tezi.....02/11/2012.....tarihinde, jürimiz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

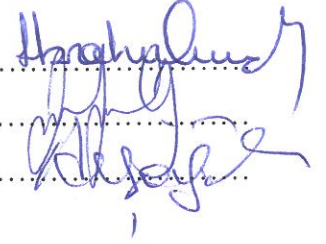
Adı Soyadı

İmza

Başkan :Doç.Dr.İbrahim CİCİOĞLU.....

Üye (Tez Danışmanı) :Yrd.Doç.Dr.Zafer ÇİMEN.....

Üye :Selahattin AVŞAROĞLU.....

ÖNSÖZ

Sınıf Öğretmenleri değişik sebeplerden dolayı beden eğitimi derslerinde çeşitli problemlerle karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu sorunlar öğrencilerin fiziksel ve psikomotor özelliklerinin gelişimini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Sınıf öğretmenleri de en az beden eğitimi öğretmeni kadar beden eğitimi ve spor bilgisine sahip olmalı ve bu konuda eğitim almış olmalıdırlar. Öğrencilerin beden eğitimi derslerinden daha iyi verim alabilmeleri için sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunların bilinmesi gerekmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin Beden Eğitimi derslerinde karşılaştığı sorunları tespit etmek ve ölçek geliştirmek amacıyla yapmış olduğum bu çalışmada, değişkenlere göre bu sorunlar belirlenmeye çalışılmıştır. Tez çalışmalarım süresince beni yüreklendiren ve deneyimlerinden yararlandığım danışman hocam, Yrd. Doç. Dr. Zafer ÇİMEN'e,

Değerli hocalarım Öğretim Görevlisi Üzeyir ÖLMEZ'e, Okutman Mustafa KAYA, Yrd. Doç. Dr. Kubilay ÖZYER'e, Yrd. Doç. Dr. Ünal ERKORKMAZ ve Tokat Milli Eğitim Müdürlüğü'ne teşekkür eder, saygılar sunarım.

Recep BOZDEMİR

ÖZET

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNDE KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLERE YÖNELİK ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

Recep BOZDEMİR

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Zafer ÇİMEN

Ekim -2012, 67 Sayfa

Bu çalışma, sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi derslerinde karşılaştıkları problemleri değişkenlerine göre belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda Tokat ilindeki ilköğretim birinci kademe sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersi uygulamalarında karşılaştıkları problemlere yönelik 6'sı demografik maddeler olmak üzere toplam 44 maddelik taslak bir ölçek oluşturulmuştur.

Uzmanlara verilen 44 maddelik ölçeğin her bir maddesi için kapsam geçerlilik oranları bulunmuş ve istatistiksel olarak anlamsız bulunan maddeler elimine edildikten sonra geriye kalan 22 maddenin kapsam geçerlilik oranlarının ortalaması alınarak kapsam geçerlilik indeksi 0.78 olarak bulunmuştur. Ölçeği oluşturan maddeler için 5'li likert ölçeği kullanılmıştır. Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan izinle ölçekler uygulanıp, toplanmış ve çözümleme aşamasında SPSS programından yararlanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık için 0.05 anlamlılık düzeyi seçilmiştir.

Sonuç olarak bu araştırmada; sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersleri ile ilgili uygulama, fiziksel şartlar, formasyon boyutları ve önemseme açısından bazı mesleki problemlerinin olduğu tespit edilmiştir. Okullardaki beden eğitimi dersi ile ilgili tesis, araç ve gereçlerin yetersiz ve eksik olması, sınıf öğretmenlerin beden eğitimi dersi ile ilgili bilgi ve formasyon yeterliliklerinin dersin işlenmesi ve verimliliği açısından sorun yaratması, bu durumlardan kaynaklanan uygulama ve önemseme problemleri tespit edilen bazı sorunlar arasında olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmenliği, ilköğretim, beden eğitimi, Faktör Analizi, öğretmen.

ABSTRACT

ELEMENTARY TEACHERS OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS DEVELOPMENT SCALE STUDY LESSONS FOR PROBLEMS FACED

Recep BOZDEMİR

Physical Education and Sport Teaching Department

Thesis Advisor: Asst. Yrd.Doç.Dr. Zafer ÇİMEN

October-2012, 67 Pages

This study has been conducted to define the problems according to variables that primary school teachers face when teaching physical education. In order to identify the problems that the first – grade teachers in TOKAT province face when teaching physical education, a 44-item draft scale, six of which is demographical, has been formed.

Content validity ratios for each of 44 items have been calculated after being controlled by the specialists After statistically meaningless items have been eliminated, mean of content validity for 22 items left has been calculated and content validity index has been found as 0,78 index. A 5-point likert-scale has been used for the items that form the scale. Survey has been conducted and collected via TOKAT Directorate of National Education and SPSS was used for data analysis. Significance level has been identified as 0,05 for statistical significance.

In conclusion, this study revealed that primary school teachers have some occupational problems in physical education classes in terms of practice, physical conditions, training aspects, and considering important. That the facilities and equipment regarding the physical education classes at schools are insufficient and deficient and that primary school teachers have lack of information and training on physical education which causes problems about the performance of the class, are among the problems that have been identified in the study.

Key words: Primary-school teaching, primary school, physical education, Factor Analysis, teacher.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ.....	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	viii

BÖLÜM I GİRİŞ

1.1. Problemin Durumu	3
1.2. Amaç	3
1.3. Önemi	3
1.4. Varsayımlar.....	4
1.5. Sınırlılıklar	4
1.6. Tanımlar.....	4

BÖLÜM II KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitim	6
2.1.1. Eğitim Sürecinde Öğrenme ve Öğretme.....	7
Öğrenme.....	8
Öğretme.....	8
2.2. Beden Eğitimi ve Sporun Eğitimle İlişkisi	9
2.2.1. Beden Eğitiminin Genel Amaçları	9
2.2.2. Beden Eğitiminin Özel Amaçları	10
2.2.3. Beden Eğitimi ve Sporunun Genel Eğitim İçerisindeki Yeri	12
2.2.4. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Sporun Önemi	13
2.3. İlk Öğretimde Beden Eğitimi Dersinin Önemi	14
2.3.1. İlköğretim Birinci Kademedeki Beden Eğitimi Dersi	15
2.3.2. İlköğretim Birinci Kademe Beden Eğitimi Dersi Uygulama, Yöntem ve Teknikleri.....	16
2.3.3. İlköğretim Beden Eğitimi Ders Programlarının Günümüzdeki Durumu	18
2.3.4. İlköğretim Çağındaki Çocuklar İçin Sporun Önemi.....	19

2.4. Sınıf Öğretmenleri ve Beden Eğitimi Dersi.....	20
2.4.1. Sınıf Öğretmenlerinde Olması Gereken Özellikler	21
2.4.2. Eğitim Fakültelerinde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme	22
2.4.3. Sınıf Öğretmenliği Müfredatında Beden Eğitimi Ve Spor Dersleri	24
2.4.4. Beden Eğitimi Dersinde Sınıf Öğretmenlerinin Önem ve Yeterliliği	26
2.4.5. İlköğretim Birinci Kademe Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programının Genel İçeriği	28
2.4.6. Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Derslerinde Karşılaştıkları Problemler	30
2.4.6.1. Fiziksel Problemler.....	30
2.4.6.2. Önemseme Problemleri	31
2.4.6.3. İdarecilerle İlgili Problemler	31

BÖLÜM III YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli.....	32
3.2. Evren ve Örneklem	32
3.3. Ölçeğin Geliştirilme Süreci	32
3.4. Verilerin Toplanması	33
3.5. Verilerin Analizi	33

BÖLÜM IV BULGULAR VE YORUM

4.1. Bulgular	35
4.1.1. Ölçeğin Geçerliliği (Geçerlilik Analizi)	38
4.1.2. Güvenirlik Analizi	40
4.2. Yorum	41

BÖLÜM V SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç	43
5.2. Öneriler	43
KAYNAKLAR	45
Ek 1. Ölçek İçin Valilik İzin Belgesi.....	52
Ek 2. Ölçek İçin Milli Eğitim Müdürlüğü İzni	53
Ek 3. Ölçek Form Taslağı.....	54
Ek 4. Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Problem Belirleme Ölçeği	57

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Veri Setine Ait Barlett Testi ve KMO Değerlerinin Yorumu.....	34
Tablo 2. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlere Göre Dağılımları.....	35
Tablo 3. Sınıf Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Dağılımları.....	35
Tablo 4. Sınıf Öğretmenlerinin Toplam Hizmet Yılına Göre Dağılımları.....	36
Tablo 5. Sınıf Öğretmenlerinin Mezuniyet Alanlarına Göre Dağılımları.....	36
Tablo 6. Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıflara Göre Dağılımları.....	37
Tablo 7. Sınıf Öğretmenlerinin Formasyonlarına Göre Dağılımları.....	37
Tablo 8. Faktörlerin İsimlendirilmesi.....	38
Tablo 9. Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Ve Spor Dersi Uygulamalarında Karşılaştıkları Problemlere Yönelik Ölçekle İlgili Dönüştürülmüş Faktör Yükleri Matrisi.....	39
Tablo 10. Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Ve Spor Dersi Uygulamalarında Karşılaştıkları Problemlere Yönelik Ölçekle İlgili Faktörlere Göre Cronbach's Alpha (İç Tutarlık) Katsayıları.....	40
Tablo 11. Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Ve Spor Dersinde Karşılaştıkları Problemlere Yönelik Ölçekle İlgili Alpha Katsayısı Ve Güvenilirlik Durumu.....	40
Tablo 12. Alt Boyut Puanlarının Yüzlük Sisteme Çevrimi.....	41

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. İlköğretimde Beden Eğitimi Dersi Modeli.....	29
---	----

BÖLÜM I

GİRİŞ

Toplumlar varlığını devam ettirmek ve yaşamlarını daha nitelikli hale getirmek için farklı yollara başvurur. Bu yollardan birisi eğitimidir. Toplumlar eğitimi de daha sistemli hale getirmek amacıyla “okul” alt sistemini oluşturmuştur.

Bir toplumun devamlılığı ve gelişmesi toplumu oluşturan bireylerin eğitilmesiyle mümkün olmaktadır (Erden ve Akman, 1997). Buna bağlı olarak her birey kendinden önceki bireylerin edindikleri bilgileri kazanmak ve aynı zamanda geliştirmek zorundadır. Çünkü insan yetiştirme sorunu iki yönlüdür. Bunlardan birincisi toplumun inançlarından, örflerinden, becerilerinden, tutum ve değerlerinden, birikmiş bilgilerinden oluşan kültürü yeni nesillere aktarmak, ikincisi ise, yetişmekte olan bireylerin zekâ, duygu ve iradelerini dengeli bir şekilde geliştirerek onları birer şahsiyet haline getirmektir. İnsan yetiştirmenin bu iki yönünden birincisi toplumun devamlılığını, ikincisi ise yaratıcılık göstererek değişen şartlara uyumu sağlar (Muallimoğlu, 1998).

Toplumların bu uyumu ve devamlılığı sürdürebilmeleri için meydana getirdiği kurumlardan biri de eğitim ve buna bağlı olarak okuldur. Okul vasıtasıyla toplumu oluşturan bireylerin ortak bir birikime sahip olmaları, öğrencilerin gelişim özelliklerini göz önünde tutularak onların, fert ve toplum yönünden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi; yapıcı, yaratıcı ve üretken; milli kültür değerlerini ve demokratik hayatın gerektirdiği davranışı kazanmış fertler olarak yetiştirilmeleri amaçlanmaktadır (M.E.B, 1994).

Ülkemizde ilköğretime başlama yaşı yedidir. (2012 yılına kadar yedi iken 2012-2013 yılı itibariyle Milli eğitim sistemindeki 4+4+4 değişiklik nedeniyle okula başlama yaşı 66 aya inmiştir. Bu tezin yapılış tarihi 2011-2012 eğitim öğretim dönemlerinde 4+4+4 Milli Eğitim sistemindeki değişiklikten öncedir) Beden eğitimi ve spor, çocuğun hareket ve oyuna en çok ihtiyaç duyduğu bu zamanda, yani ilköğretim döneminde başlanmalıdır. Spora yönelik hareketler evresi de bu yaş grubuna denk düşmektedir. Okul çağındaki çocuklar beden eğitimi ve spor dersleriyle yeni beceriler kazanmakta bununla birlikte daha önce kazandıkları temel becerileri akıcı ve doğru olarak

geliştirmektedirler. Motor gelişimin bu aşaması temel hareketlerin gelişim aşaması olarak kabul edilmektedir (Karagül, 1993).

Okul çağına giren çocuklar günlerinin büyük bir kısmını okulda öğretmenleri ve arkadaşlarıyla geçirmektedirler. Okulda çocuğun kendini tanımasına yeteneklerin farkına varmasına rehberlik yapmak gerekir. Yetenekli olduğu alanda çalışma olanakları sağlanarak çocuğa başarıyı tattırmak, çocuğun kişilik gelişimine büyük katkıda bulunacaktır. Çocuklar doğal olarak yetenekli oldukları alanlarda daha başarılı olurlar. (Çamlıyer, 1991).

Bu nedenle Beden Eğitimi genel eğitimin önemli bir parçası olup, çocuğun oyun hakkının ve serbest hareketinin okul yaşamı içindeki yerini güvenceye alır. Bedensel ve ruhsal eğitimi sağlayarak sportif etkinliklerden zevk almasını mümkün kılar. Her öğrenci Beden Eğitimi dersi içinde yeteneklerinin geliştirilmesi ve dengesiz gelişiminin giderilmesi hakkına sahiptir (Özşaker ve Orhun, 2005).

Bunun için Beden eğitimi ve spor programları: Öğrencileri fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal alanda sağlam bir birey olarak kendilerini geliştirme yeteneklerinin kazandırılması amacıyla hazırlanmalıdır (Şirin ve Bozkurt, 2005). Beden Eğitimi programlarının amacı, sadece elit sporcular yetiştirmek değil, daha çok çocukların fiziksel olarak aktif bir yaşam tarzını benimsemelerini sağlamaktır.

Ülkemizde, her tür ve her kademedeki okullarda eğitim gören milyonlarca öğrencinin beden eğitimi ve spor yolu ile eğitimleri bugünkü eğitim anlayışının vazgeçilmez prensiplerinden biri olmaktadır (Açıkada, 1992).

Bu durum, memleketimizin büyük kentlerinden en ücra köşelerine kadar dağılmış olan okullarda gerekli tüm yönetici ve öğretmenlere, özellikle sınıf öğretmenleri ile beden eğitimi öğretmenlerine, çocuklarımızın, gençlerimizin beden ve ruhen sağlıklı, mutlu, dengeli, kişilik sahibi, ahlaki değerlere sahip ve üretici vatandaşlar olarak yetişmeleri konusunda, ihmal edilmeyecek görevler ve sorumluluklar yüklemektedir (Özşaker ve Orhun, 2005).

Bu nedenle görev ve sorumlulukları yerine getirmede ana temeli atacak olan sınıf öğretmenleri son derece önemlidir. Fakat zaman zaman bu görev ve sorumlulukları yerine getirirken ilköğretim okullarında beden eğitimi derslerinde birçok problemlerle karşılaşmaktadırlar. Bu problemlerin tespiti ve ortadan kaldırılmasına yönelik tedbirlerin alınması eğitimin ilk basamağı için gereklilik arz etmektedir.

1.1. Problemin Durumu

Sınıf Öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersi uygulamalarında karşılaştıkları problemler nelerdir?

1.2. Amaç

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin ilköğretim birinci kademedeki vermiş oldukları beden eğitimi ve spor dersi uygulamalarında karşılaştıkları problemlere yönelik ölçek geliştirmek amacıyla yapılmıştır.

Diğer branşlarda olduğu gibi sınıf öğretmenlerinin de sorunlarının belirlenmesi ve beden eğitimi derslerindeki problemlerin çözülmesi gerekmektedir. Bu noktadan hareketle sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersini daha iyi verebilecekleri faktörleri belirlemek bu alanda görev yapan ya da görev yapacak kişilere yardımcı olacaktır. Beden eğitimi dersi veren sınıf öğretmenlerinin sorunlara karşı algıladıkları durumu değerlendirmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersinde karşılaştıkları problemlere yönelik bir ölçek geliştirme çalışması bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

1.3. Önemi

Sınıf öğretmenleri öğrencileri tanımaları açısından öteki öğretim kademelerinde görev yapan meslektaşlarına göre daha avantajlı durumdadırlar. Bu avantajlarını kullanarak öğrencilerin zayıf ve güçlü yönlerini saptamaları ve başarılı olabileceklerini alanlara doğru yönlendirebilmeleri öğrencilerin psiko-sosyal gelişimine olumlu katkıda bulunacaktır. Bu nedenle sınıf öğretmenlerinin ilköğretim okullarında verilen beden eğitimi derslerine ilişkin görüşlerinin alınması, öğrencilere temelde daha sağlıklı beden eğitimi dersi verebilme noktasında ilgililere yardımcı olmaktadır. Diğer yandan ilköğretim okullarındaki beden eğitimi derslerin uygulanmasında sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin öğrenilmesi ile ilgili dersin daha tutarlı ve etkili duruma getirilmesine katkı sağlayacağını düşünülmesi konunun önemini arttırmaktadır.

Günümüzde beden eğitimi ve spor, ilköğretim döneminde temel eğitimin bir parçası olarak verilmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin spor eğitimini tam olarak almaları onların bedensel, ruhsal ve toplumsal gelişimlerine önemli derecede katkı

sağlamaktadır. İlköğretim birinci kademedeki verilen beden eğitimi ve spor derslerinde sınıf öğretmenlerinin, fiziksel, uygulama, önemseme ve formasyon bilgileri açısından pek çok problemle karşılaştıkları düşünülmektedir. Yapılan literatür taramasının sonucunda bu konu ile ilgili sorunları araştıran bir çalışmanın bulunamaması böyle bir araştırmanın gereksinimini ortaya koymuştur. Bu çalışmadan çıkacak sonuçların ilköğretim düzeyindeki beden eğitimi ve spor derslerinin de karşılaşılan problemlerin ortaya çıkması ve bu sorunların çözümü noktasında önemli katkısı olacağı düşünülmektedir.

1.4. Varsayımlar

- Araştırma kapsamına alınacak olan örneklem grubunun ölçüm aracında yer alan sorulara doğru ve samimi cevaplar verdiği,
- Örneklemin yansız olduğu ve araştırma evrenini temsil ettiği,
- Geliştirilen ölçüm aracının araştırmanın amacını ölçecek nitelikte olduğu varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma aşağıdaki esaslarla sınırlandırılmıştır.

1. Araştırma, literatür taraması açısından kaynakçada belirtilen kaynaklarla,
2. Araştırma, örnekleme giren Tokat il merkezinde 2011-2012 öğretim yılında ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenliğiyle,
3. Bu çalışmada öğretmenlerin kişisel bilgi ve beceri düzeylerini ortaya koyabilecekleri, karşılaştıkları problemleri ifade edebilecekleri belirtilmiş maddelerle,
4. Araştırma, ilköğretim 1.2.3.4.5. sınıf öğretmenleri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Araştırmada sözü edilen bazı terimlerin tanımları verilmiştir. Bu terimler, eğitim, spor, serbest zaman, oyun, program, eğitim programları, fiziksel uygunluk olup araştırmada tanımlarında belirtildiği anlamlarda kullanılmıştır.

Eğitim: Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak değişme meydana getirme sürecidir (Asan, 1998).

Spor: Beden eğitimi faaliyetlerini özelleştirerek çeşitli branşlarda somutlanmış, üst düzeyde yapıldığında fizyolojik, psikolojik, estetik ve teknik özellikleri gerekli kılan yarışmaya dayalı ve katı kurullarla çevrili bir etkinliktir (Aracı, Hikmet. 2000).

Serbest Zaman: Bireyin çalışma ve diğer görevlerinden sonra özgür olarak dinlenme, eğlenme, toplumsal başarı ya da kişisel gelişmesi için kullandığı bir zamandır (Karaküçük, 1998).

Oyun: Çocuğun boş zamanını değerlendirici, yetişkinin ise günlük iş ya da uğraşısı dışında eğlendirici nitelikte olan ve kendini ifade etmeye imkan sağlayan etkinliklerdir (Topkaya, 2004).

Program: Herhangi bir sektörde saptanan politikayı uygulamaya dönüştürecek esasları içeren rehberlerdir (Seferoğlu, 2006).

Öğretim Programları: Eğitim programının amaçları doğrultusunda öğrenciye kazandırılması istenen bilgi, beceri, tutum ve tavırların ders grupları olarak planlı bir biçimde düzenlenmesidir (Senemoğlu, 1998).

Eğitim Programları: Öğrencinin zihinsel, devinsel, duyuşsal ve sosyal yönlerden gelişmesine yardım eden, milli eğitimin ve öğretim kurumunun amaçlarına dönük ve bireyin uzun dönemli eğitim amaçlarına ulaşmasına yardım etmek amacıyla sınıf içi ve sınıf dışı her türlü öğrenim deneyimlerini kapsayan bir programdır (Senemoğlu, 1998).

Fiziksel Uygunluk:

Bireyin fonksiyonel kapasitesini aşmamak koşulu ile vücudun fiziki veya psişik yüklerle karşı uyumu ve yükleme sonucu oluşacak işten kişinin aşırı yorgunluk duymadan o işin üstesinden gelmesidir (Zorba, 2001).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitim

Eğitim nedir? Sorusu insanları tarih boyunca meşgul eden konulardan birisi olagelmıştır. Peygamberler, düşünürler eğitim ve toplum konusu ile ilgili görüşler öne sürmüşlerdir. Kültürel değerlerin aktarılmasında yeni kuşakların sosyalleştirilmesinde en önemli görev eğitim kurumlarına düşmektedir (Özdemir, Yalın 1999). Eğitim, kelime anlamı ile bireyin sosyalleştirilmesi, hemcinslerine benzer ve topluma faydalı bir üyenin hazırlanmasıdır (Leif ve Rustin, 1980). Eğitim sözcüğü Türkçede birbirinden farklı birçok anlamı ifade edecek şekilde kullanılmaktadır. Bu çeşitli anlamları da göz önüne alarak; 1940'lı yıllardan buyana dilimizde yerini alan ve bu tarihten önce yerine Arapça "Terbiye" sözcüğü kullanılan "Eğitim"; normal fakat istenmedik insan davranışını istedik yönde değiştirme ya da insana yeni davranışlar kazandırma işinin en verimli yapılabileceği bütün bilgi, beceri ve uygulamaları kapsayan bir disiplindir (Ertürk, 1979).

Kişilerin, aldıkları eğitimle sürekli olarak değişmesi, eksik durumdan daha yeterli duruma gelmesi, sağlanmaktadır. Bu farklılıklar, birbirini izleyen ve birbiri üzerine biriken öğretme ve öğrenmeler sonucunda gerçekleşmektedir. Yine kişinin eğitimi, doğduğu andan, ölünceye kadar devam eder. Bu sebeple eğitim çok kapsamlı geniş bir süreçtir. Eğitim, bazı kesin bilgilerin yanında birçok belirsizliğin olduğunu gösteren, bu şekilde de insanları "beklenmeyeni beklemeye" alıştıran ve şaşırtıcı bir olguyla karşılaştıklarında üstesinden nasıl gelinebileceğini öğretmelidir (Morin, 2003). Eğitim, dünyaya gelen bir bebeğin zamanla yürümesini, konuşmasını, yemek yemesini başlangıçta en yakın çevresi olan anne, baba ya da diğer aile bireylerinin yardımıyla öğrenmesi ve bu öğretilenlerin tümüdür (Küçükahmet, 1998). Ayrıca eğitim, düşünce temelini felsefeden, doğruluğunu bilimsel gerçekler ve toplumdan alan bir insan oluşturma sanatıdır (Kale ve Erşen, 2003). Eğitim, zihinsel ve ahlaki özelliklerin, düzenli olarak geliştirilmesi sürecidir (Binbaşıoğulları, 2000). Mevcut toplumsal ve kültürel değerlerin genç nesillere aktarıldığı bir süreç, zihinsel gelişim, kişilik geliştirme, mesleki yetiştirme, fertleri teknolojik yeteneklerle donatma ve toplumsal

siyasal sistemi sürdürme çabalarının tümü eğitimidir (Özden, 2004). Ayrıca eğitim; insanın davranışlarında, yaşantıları aracılığı ile istendik ve kasıtlı davranış meydana getirme sürecidir (Asan, 1998). Eğitim, başkalarının etkisiyle insanın kendi davranış, bilgi, beceri ve tutumlarında değişimler oluşturmaktır (Başaran, 1991).

Eğitim yaşama hazırlık değil, yaşamın kendisidir ve yaşamla özdeşir. Bu özdeşlikte eğitim, yaşama yönlendiren yaşam şekline özellik kazandıran bir süreçtir. O halde eğitim, okula gelmeden önce ailede, çevrede ve okul sırasında da okula paralel olarak çevrede ayrıca devam etmektedir. Bu eğitim bireyin tüm yaşamı boyunca sürmekte ve okul dışında ve içinde yaşam boyu edindiği tecrübelerin tümünü kapsamaktadır. Sosyo-kültürel, politik ve ekonomik olgular eğitimi etkiler ve eğitim bu olgulardan etkilenir (Aydoğan ve Hayri, 2006).

Eğitim, kişinin davranışında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istenilen yönde eğitimin amaçlarına uygun değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1982). Bilge'ye (1989) göre "Eğitim, toplumun yapısını değiştiren ve toplumu daha iyi yaşama seviyesine çıkarmayı hedefleyen, dinamik bir sosyal kuvvettir". Bir başka ifadeyle eğitim; bilgi, davranış ve kabiliyetlerin geliştirilmesi ve kazandırılması için uygulanan sürekli faaliyetler dizisidir (Erkal, 1986). Sağlık, eğlenme ve dinlenme, kitle yayın araçları, üretim-tüketim, politika, kültür vb. insanoğlunun her devirde ve aşamada şu ya da bu şekilde ve düzeyde üzerinde durduğu, içinde bulunduğu uğraştır (Varış, 1994). Sonuç olarak eğitim, geçmişin bilgi ve deneylerini sistemli bir şekilde aktarmak, kasıtlı kültürlenme sürecini işletmek, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla istenilen değişikliği meydana getirmek ve yeni, olumlu davranışlar kazandırmak için sürdürülen çabaların tümüdür (Okutan, 1997).

2.1.1. Eğitim Sürecinde Öğrenme ve Öğretme

Eğitimin kapsam ve tanımı üzerinde yapılan bu açıklamalardan sonra eğitimin bir süreç olarak özellikleri incelenebilir. Süreç belli bir sonuca veya bir oluşumu gerçekleştirmek için birbirini izleyen olayların ya da durumların akışıdır. Eğitim sürecini birbirini izleyen ve birbiri üzerine biriken öğrenme ve öğretme olayları oluşturur. Öğrenmenin oluşmasını sağlayan her türlü etki eğitim sürecinin bir parçasıdır (Fidan ve Erdem, 1998). Türk Milli Eğitimi'nin genel özellikleri 13.madde her yerde eğitimde de belirtildiği üzere milli eğitimin amaçları yalnız resmi ve özel eğitim

kurumlarında öğrenme ve öğretme değil aynı zamanda evde, çevrede, işyerlerinde, her yerde ve her fırsatta gerçekleştirilmeye çalışılır (Varış, 1991).

Öğrenme: İnsanı toplumsal bir varlık yapan ve onu diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerinden biri öğrenme yeteneğine sahip olmasıdır. Öğrenme değişik biçimlerde tanımlanmakla beraber, psikologların çoğu öğrenmenin bireyin çevresiyle etkileşim kurması sonucu oluştuğu ve bireyin davranışlarında değişiklik meydana getirdiği görüşünde birleşmektedirler. Öğrenme süreci sonunda bireyde davranış değişikliği meydana gelmesi beklenir. Bireyin çevresi ile kurduğu etkileşim sonucu bireyde meydana gelen kalıcı izler bireyin yaşantısını oluşturur. Öğrenme bu yaşantıların ürünüdür. Bu nedenle öğrenme, yaşantı ürünü kalıcı izli davranış değişmesi olarak tanımlanır. Öğrenme genelde kendiliğinden ve yönlendirilmiş olarak iki türlü meydana gelmektedir. Kendiliğinden öğrenme duyu organlarını kullanarak (algısal öğrenme), deneme-yanılma ve model alma gibi değişik biçimlerde gerçekleşebilir. Yönlendirilmiş öğrenmede ise öğrenmeyi sağlayacak ortamı yaratan bir başka kişi ya da aracın varlığı söz konusudur. Yönlendirilmiş öğrenme, öğretme etkinliklerinin sonucunda meydana gelir. Öğrenme öğreten kişi ya da aracın yardımıyla gerçekleşir (Özdemir ve Yalın 1999).

Öğretme: Öğretme en geniş anlamıyla öğrenmeyi sağlama etkinlikleridir. Öğretme bilinçli ve amaçlı bir etkinliktir. Öğretme faaliyetleri bireyde davranış değişikliği meydana getirmek amacıyla bir kişi ya da grup tarafından düzenleneceği gibi, bilgisayar, televizyon, kitap gibi çeşitli materyallerle gerçekleştirilebilir. Okullarda yapılan planlı, kontrollü ve örgütlenmiş öğretme faaliyetleri ise öğretim olarak adlandırılmaktadır (Uysal, 2006). Eğitim sürecinde öğrenme informal süreçlerde olduğu gibi kendiliğinden ya da geliş güzel meydana gelmez. Öğrenme, seçilmiş ve kontrollü bir ortam içinde öğretme yoluyla öğrenenin kendisi tarafından gerçekleştirilir. Bu nedenle eğitim süreci öğrenen ile öğreten arasında bir etkileşimi gerektirir (Uysal, 2006).

Eğitim sürecinin diğer bir özelliği mekân ve zamanla ilgili oluşudur. Eğitim seçilmiş düzenli özel bir çevre içinde gerçekleştirilir. Öğretmen, eğitim çevresinin düzenleyicilerinden birisidir. Öğretmen ve yöneticiler eğitim ortamının etkisini en iyi şekilde düzenlenmesini sağlamakla yükümlüdür. Ülkenin olanakları ve eğitim gelenekleri çevrenin niteliği üzerinde önemli rol oynarlar (Fidan ve Erden, 1998).

2.2. Beden Eğitimi ve Sporun Eğitimle İlişkisi

Eğitim sporun en önemli boyutlarından birisidir. Spor bu boyutuyla ele alındığında iki şekilde değerlendirilmesi gerekir. Spor için eğitim ve eğitim için spor. Spor için eğitimde spor amaçtır ve sporun en üst düzeyde gerçekleştirilebilmesi için eğitimden yararlanır. Sporcu eğitimi antrenör eğitimi seyirci eğitimi hakem ve spor yöneticilerinin eğitimi söz konusudur. Bu anlamda eğitim sporun hizmetindedir ve sporun teknik estetik ve performans düzeyini yükseltmek için vazgeçilmez bir yoldur. Antrenman bilimi ve spor fizyolojisi spor psikolojisi spor yönetimi ve işletmesi spor pedagojisi gibi pek çok bilim dalı spor için eğitimde önemli yer tutar. Eğitim için sporda ise spor eğitimin hedeflerine ulaşması için kullanılan araçlardan sadece bir tanesi ama belki de en eğlencelisi ve doğru kullanıldığında en etkilisidir (Uslu, 2004).

2.2.1. Beden Eğitiminin Genel Amaçları

Atatürk İlkeleri ve İnkılâpları, Anayasa, Milli Eğitim Temel Kanunu ve Türk Milli Eğitiminin temel amaçları doğrultusunda; öğrencilerin gelişim özellikleri de göz önünde tutularak, onların kişisel ve toplumsal yönden sağlıklı, mutlu, iyi ahlâklı ve dengeli bir kişilik sahibi, yapıcı, yaratıcı ve üretken, milli kültür değerlerini ve demokratik hayatın temel ilkelerini benimsemiş Türk Milleti'ni çağdaş uygarlığın seçkin bir ortağı yapacak fertler olarak yetiştirilmeleri genel amaçtır (Çolakoğlu, 2004).

Beden eğitiminin genel amaçları şu şekilde sıralanabilir.

1. Atatürk'ün ve düşünürlerin beden eğitimi ve spor konusunda söyledikleri sözleri açıklayabilme.
2. Bütün organ ve sistemlerini seviyesine uygun olarak güçlendirebilme ve geliştirebilme,
3. Sinir, kas ve eklem koordinasyonunu geliştirebilme.
4. İyi duruş alışkanlığı edinebilme.
5. Beden eğitimi ve sporla ilgili temel bilgi beceri, tavır ve alışkanlıklar edinebilme.
6. Ritm ve müzik eşliğinde hareketler yapabilme.
7. Halk oyunlarımızla ilgili bilgi ve beceriler edinme ve bunları uygulamaya istekli olabilme.

8. Milli bayramlar ve kurtuluş günlerinin anlamını ve önemini kavrayabilme, törenlere katılmaya istekli olabilme.

9. Beden eğitimi ve sporun sağlığa yararlarını kavrayarak serbest zamanlarını spor faaliyetleriyle değerlendirmeye istekli olabilme.

10. Temel sağlık kuralları ve ilk yardım ile ilgili bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar edinebilme.

11. Tabiatı sevme, temiz hava ve güneşten faydalanabilme.

12. İşbirliği içinde çalışma ve birlikte davranma alışkanlığı edinebilme.

13. Görev ve sorumluluk alma, lidere uyma ve liderlik yapabilme.

14. Kendine güven duyma, yerinde ve çabuk karar verebilme.

15. Dostça oynama ve yarışma, kazananı takdir etme, kaybetmeyi kabullenme, hile ve haksızlığın karşısında olabilme.

16. Demokratik hayatın gerektirdiği tavır ve alışkanlıklar kazanma.

17. Kamu kaynaklarını iyi kullanma ve koruyabilme.

18. Spor araç ve tesisleri hakkında bilgi sahibi olma ve bunları gereği gibi kullanabilme (Aracı, Hikmet. 2000).

Çağdaş anlayışa uygun olarak, eğitimdeki amacın gerçekleşmesi, bireyin zihinsel eğitimi yanında bedensel eğitimi ile mümkündür. Aslında beden eğitimi genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Eğitim ve beden eğitimi, aynı amaçları paylaşmalı ve amaçlar arasında hiçbir uyumsuzluk olmamalıdır (Yanpar, 1993).

Beden eğitimi ve sporun amaçları genel olarak dört alanda incelenebilir:

1-Organik Gelişim.

2-Psiko-motor (Sinir-Kas) Gelişimi.

3-Zihinsel Gelişim (Taymaz, 2011).

4-Ruhsal ve Sosyal Gelişim.

2.2.2. Beden Eğitiminin Özel Amaçları

Bir bilim dalının amaçları ve bir konunun (çalışma alanının) amaçları “özel amaçlar” olarak adlandırılmakta olup, öğrenciye kazandırılması uygun görülen özelliklerdir (Tezcan, 1994).

Genel eğitimin önemli bir parçası olan beden eğitiminin temel amacı; öğrencilerin, fiziksel etkinlikler, yani hareketler yolu ile eğitimini sağlayarak her

öğrencinin hareket kapasitesinin en üst düzeyine çıkmasına yardımcı olmaktır. Beden eğitiminin temel amaçları bu şekilde belirtildikten sonra, özel amaçları da şöyle sıralanabilir:

1. Öğrencilerin fiziksel (organik) gelişimlerine, yani fizyolojik kapasite ve özelliklerinin en iyi biçimde gelişmesine yardımcı olma.
2. Sağlıklı olabilmek için iyi yaşama alışkanlıkları kazandırma.
3. Çok çeşitli motor becerileri (jimnastik, kendini ifade edebilme, estetik gibi) geliştirecek günlük fiziksel etkinliklere katılma isteği uyandırma.
4. Düzgün hareket etme ve duruş alışkanlıkları kazandırma.
5. Beden eğilimi ve spor etkinliklerinin önemini kavrama.
6. Fiziksel hareketin yapısını anlama ve yeni hareketler yaratabilme.
7. Hayal gücünü, kişisel yapıcılık ve yaratıcılığını geliştirme.
8. Yaşam boyu zevk alarak yapılabilecek fiziksel etkinlikleri alışkanlık olarak kazandırma.
9. Çevresine uyum sağlamasına yardımcı olma.
10. İyi ve arzulanan sosyal alışkanlıklar kazanmasına yardımcı olma.
11. Grup ve takım etkinlikleri yoluyla başkaları ile sosyal ilişkide bulunarak onlarla anlatabilme ve dolayısıyla sağlıklı bir iş birliği yapabilmeyi geliştirme.
12. İyi bir lider ve aynı zamanda iyi bir izleyici olabilme ve sorumluluklar kabul edebilme özellikleri geliştirme.
13. Estetik, duygu ve moral gelişimine katkıda bulunma.
14. Etkinlikler sırasında kendine güvenerek ve bilinçli olarak hareket etmesini sağlama.
15. Otoriteye saygı duyma, kurallara uyma, yeni kurallar geliştirme ve duruma göre kurallarda değişiklikler yapmanın önemini kavrama.
16. Başkalarının varlığını da kabul ederek onlara karşı dürüst, hoşgörülü ve saygılı davranmayı geliştirme.
17. Kendini gerçekleştirme, güçlü ve zayıf yönlerini tanıyarak sınırlılıklarını bilme, kendine güven duyma ve davranışlarını kontrol edebilme.
18. Demokratik bir ortamda başkaları ile yarışmak ve sonuçta yenmek ya da yenilmek gibi durumlarla karşılaşarak deneyim kazanma.
19. Boş zamanlarını yararlı bir biçimde kullanmayı aşılama. Bu amaçların her biri, öğrencilerin eğitim düzeylerindeki ihtiyaç, ilgi ve yeteneklerine göre daha kesin ve

ölçülebilir bir biçimde düzenlenebilir. Başka bir deyişle, bu amaçlar, davranış düzeyinde daha özel bir biçimde dile getirilebilir (Tamer ve Diğ. 2001).

2.2.3. Beden Eğitimi ve Sporunun Genel Eğitim İçerisindeki Yeri

1739 sayılı Milli Eğitim Kanunu'nun, Türk Milli Eğitimi'nin amaçları bölümünün ikinci maddesinde belirtildiği gibi; bir ülkenin kalkınmasında ve gelişmesinde en önemli unsur olan insanı; beyin gücü mükemmel, fizik kapasitesi yüksek, ruh sağlığı tam, çocukluk yıllarından itibaren sistemli bir beden eğitiminin ömür boyu uygulanması gereğine inanmış, onu alışkanlık haline getirmiş olarak yetiştirmek esastır. Bunun için de en önemli faaliyet, ilkokuldan itibaren bütün öğretim kurumlarında uygulanması gereken bilinçli bir beden eğitimi ve spor programıdır (Oral, 1998).

Genel eğitimin ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi ve spor, fiziksel aktivitelere dayalı bir eğitim biçimi olmakla beraber, aynı zamanda hareket yoluyla İnsanın bütününe hitap eden ve onun genel eğitimi ile de ilgili olan bir alandır (Oral, 1998). Öyle ki, beden eğitimi ile ayrılmaz bir bütündür. Genel eğitim ile beden eğitiminin amaçları arasında paralellik oluşu, beden eğitiminin genel eğitim amaçlarını gerçekleştirmede güçlü kaynaklara sahip oluşu, geniş ölçüde kas etkinlikleriyle, tüm kişiliğin eğitiminde genel eğitime katkıda bulunuşu, oyun ve serbest zaman imkânlarıyla kişiye, topluma sayısız fayda sağlaması beden eğitiminin genel eğitim içerisindeki en belirgin özellikleri olarak vurgulanmaktadır (Karşlı, 2005).

Genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi, aynı zamanda kişiliğin eğitimidir. Başka bir deyişle öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde tutularak, onların fert ve toplum önünde sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik olmalarını sağlar. Beden eğitimi derslerinde kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıkların tamamının değerlendirilmesi gerekir (Ocak, 2006)

2.2.4. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Sporun Önemi

Beden eğitimi ve spor fertlerin oluşturduğu genel toplum yapısının sağlık ve mutluluğunun bir amacı değildir. Nitelikli insan gücü, sağlıklı olmadan verimli olamaz ve kendinden beklenenleri gerçekleştiremez (Özdemir, 1999).

Beden eğitimi ve spor, çocukların oyun hakkının ve serbest hareketinin okul yaşamı içindeki yerini güvenceye alır, bedensel ve ruhsal eğitimi sağlayarak sportif etkinliklerden zevk almasını mümkün kılar (Gallagher JJ 2000). Kişisel deneyimlerini, yaratıcılıklarını geliştirir. Yardımlaşma ve işbirliği yapma, arkadaşlarına ve oyun kurallarına saygı gösterme gibi sosyal davranışları da kazanarak olumlu bir benlik gelişimi sağlar (Kemerlioğlu, 1996).

Aynı zamanda bireyin hareket etme, motorsal beceriler yoluyla yaşantı edinme, mücadele etme ve takdir edilme ihtiyacını da karşılar (Milli Eğitim Bakanlığı 1997).

Tüm dünyada olduğu gibi Ülkemizde de yaygın eğitim faaliyetlerinin genel değerlendirilmesi için beden eğitimi ve sporun önemini vurgulamak gerekir. Gerek ulusal eğitime destek projesi kapsamında olsun gerekse yaygın eğitim faaliyetleri, plan ve programlar kapsamında olsun beden eğitimi ve spor kişiler ve toplumlar üzerinde en önemli ve en etkili eğitim şeklidir. Beden eğitimi ve sporun tanımlarından da anlaşılacağı üzere beden eğitimi ve spor kavramları birbirlerini tamamlayan bir bütünlük arz etmektedir. Ancak işlev ve fonksiyon açısından kısmen de olsa bazı farklılıklar görülmektedir.

Beden eğitimi, ferdin beden ve ruh sağlığının gelişmesi için yapılan hareketlerin bütünüdür. Spor ise ferdin beden ve ruh sağlığının gelişmesi ve yanında belli kurallara göre rekabet ölçüleri içinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma, yarışmada üstün gelme zamanını içerir. Beden eğitimi ve sporun toplumdaki ve özellikle yaygın eğitim sürecinde önemini birkaç başlıkla toplanacak olursa,

1. Kişisel yönden beden eğitimi ve sporun önemi
2. Toplumsal yönden beden eğitimi ve sporun önemi
3. Ekonomik yönden beden eğitimi ve sporun önemi
4. Çocuk ve gencin kişiliğinin gelişmesinde beden eğitimi ve sporun faydaları önemi diye dört önemli ana başlık altında toplanabilir (Topkaya, 2011).

Eğitim programının ve eğitim sisteminin içinde beden eğitimi ve sporun fayda ve önemini kısaca vurgulamak gerekirse: Sporun temel unsurunu insan gücü oluşturur.

İnsanoğlu beden ve ruh sağlığını geliştirmek için beden eğitimi ve spor faaliyetlerinde bulunur. İnsanın gelişim evrelerinde beden eğitimi ve sporun fayda ve önemi büyüktür.

2.3. İlk ğretimde Beden Eğitimi Dersinin nemi

Türk Milli Eğitimi içinde genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi aynı zamanda da kişiliğin eğitimidir. Öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak fert ve toplum yönünden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı, dengeli bir kişilik sahibi, yapıcı yaratıcı ve üretken, milli kültür değerlerini ve demokratik hayatın temel ilkelerini benimsemiş fertler olarak yetiştirilmeleri için en önemli araç olarak yer almaktadır (İnal, 1998).

İlköğretim okullarına verilen “kesintisiz ve zorunlu eğitim” görevi, aynı zamanda “kesintisiz ve zorunlu beden eğitimi” anlayışını da beraberinde getirmektedir. İlköğretim okullarında beden eğitimi ve spor etkinlikleri sekiz yıllık bir süreyi kapsamaktadır. (4+4+4 Milli Eğitim sistemindeki değişiklikle, 8 yıllık kesintisiz eğitim sona ermiştir) İlköğretimin birinci kademesinde öğretime başlanmakta ve gelişim periyodu eğitim süresince devam etmektedir. Çocuğun on sekiz yaşına kadar gösterdiği akademik başarisının % 42’si İlköğretim birinci kademesindeki başarıyla açıklanmaktadır (Bloom, 1974). İlköğretimin ilk beş yılında çocuklar vücutlarının parçalarını kullanmayı ve önemli hareket örneklerini ayırt etmeyi ve mekanik prensipleri öğrenmeyi, kurallara göre davranmayı, denge ve zamanı, alanı kullanma gibi tecrübeleri kazanabilirler (Arslan, 2008).

Bununla beraber gelecekte toplumsal sorumluluk yüklenecek gençlerimizin iyi alışkanlıklar edinmesine, gerek kişiler arası gerekse toplumlar arası iyi ilişkilerin kurulmasına ve devamında ocuk ve gençlerin her türlü zararlı alışkanlıklardan uzak tutularak yetişmesini sağlaması açısından beden eğitimi ve spor dersinin önemi büyüktür. (Kul, 2008). Kaldı ki okul idarecileri, sınıf öğretmenleri ve aileler öğrencilerin okulda geçirdikleri süre içerisinde teorik derslere ara vermeleri gerektiğini anlamış, fakat yapılandırılmış bir öğrenme deneyimi olarak beden eğitimi dersinin değerini gözden kaçırmışlardır (Buschner, 2001).

İlköğretim kurumlarında uygulanacak beden eğitimi ve spor etkinlikleri bilhassa, çocukların motor beceri ve yeteneklerini de geliştirmek, olumlu davranışlar kazanmalarını sağlamak, sporu alışkanlık halinde sürdürmelerini ve sağlıklı

olabilmelerini temin etmek yönünden önemlidir (Yenal, 2009). Bu sebeple beden eğitimi derslerinin ilköğretim okul programlarında yeterince yer alması son derece değerli kabul edilmelidir. Ancak beden eğitimi ders alanlarının spor salonu, spor sahası, okul bahçesi gibi farklı mekânlar olması, öğretmen-öğrenci iletişim ve etkileşimi bakımından bu dersi diğerlerinden farklı yapmakta ve bu farklılıklar da beraberinde sınıf öğretmenlerine daha fazla fiziksel, duygusal, bilişsel görev ve sorumluluk yüklemektedir. Esasen beden eğitimi ve spor faaliyetleri okullarda ders içi ve ders dışı zamanlarda genel eğitimin tamamlayıcısı olarak verilmekte ve bu faaliyetler içerisinde birey, bir bütün olarak ele alınmaktadır. Genellikle bu hedeflerde sağlanacak gelişim, uygulamaların haftalık sayısı ve süresi, kullanılan tesis, alan ve yeter sayıdaki nitelikli beden eğitmeni varlığı ile doğrudan ilişkili görülmektedir (Taşmektepligil, 2006).

İlköğretim okullarının beden eğitimi programları teorik açıdan; Birinci kademedede beden eğitimi ağırlıklı olup, Birinci kademedede beden eğitiminin yanı sıra spora daha fazla yer verilmektedir. İlköğretim programlarının uygulamalarına baktığımızda; hem birinci hem de ikinci kademedede beden eğitimi ve sporun birlikte ele alındığı görülmektedir. Eğitimciler de beden eğitimi ve spor olgusunu bir bütün olarak düşünmektedirler (Yaylacı, 1998).

2.3.1. İlköğretim Birinci Kademedede Beden Eğitimi Dersi

Eğitimin genel amacı bireylerin toplumsal yaşama sağlıklı ve verimli bir biçimde uyum sağlamalarına yardım etmektir. Bu uyumun gerçekleşmesi için bireylerin ilgi ve yetenekleri eğitim yoluyla en son sınırına kadar geliştirilir ve bireylerin davranışları milli eğitimin amaçları doğrultusunda değiştirilir (Uysal, 2003).

İlköğretimin birinci kademesinde öğrenim gören çocuk, ileriki yaşamında kullanacağı birçok beceriye dair çok çeşitli alanlarda bilgi sahibi olmaktadır. Öğrenci, Sosyal Bilgiler dersinde “vatandaşlık görev ve sorumlulukları”, Türkçe dersinde “dil eğitimi ve okuma-yazma becerileri”, Fen Bilgisi dersinde “Fizik, Kimya ve Biyoloji’nin temelleri” ve Matematik dersinde ise “sayılar arasındaki ilişkiler” hakkında birçok temel bilgiyi öğrenmektedir. Bu alanlardan birisi ve belki de en önemlisi beden eğitimi ve spor dersidir. Beden eğitimi ve spor dersleri ilköğretim ders programlarının vazgeçilmez bir parçasını oluşturmaktadır. Genel eğitimin ve beden eğitimi dersinin amaçları arasındaki paralellik, beden eğitiminin, genel eğitimin amaçlarını

gerçekleştirmede güçlü kaynaklara sahip olusu, kas etkinlikleriyle kişilik eğitiminde genel eğitime katkısının büyüklüğü ve oyun ve serbest zaman olanakları ile bireye, topluma ve eğitime yararlar sağlaması beden eğitiminin önemli özelliklerindedir.

Beden eğitimi, çocuğun oyun hakkının ve serbest hareketinin okul yaşamı içindeki yerini güvenceye alır, fiziksel ve ruhsal eğitimi sağlayarak sportif etkinliklerden zevk alınmasını mümkün kılar. Her öğrenci, beden eğitimi dersi içinde yeteneklerini geliştirme olanağına sahiptir (Güneş, 2003). İlköğretim birinci kademe beden eğitimi bu derece önemli iken uygulamalarda bazı sorunların var olduğu da bilinmektedir. Bunlardan en önemlileri, ilköğretim kurumlarında spor tesisi, araç gereçlerinin istenilen düzeyde olmaması yeterli olmaması, beden eğitimi ders saatlerinin verilecek eğitimin hedefine ulaşması açısından yetersizliği olarak sıralanabilir.

Bu iki unsurun haricinde sınıf öğretmenlerinin yeterli düzeyde beden eğitimi branş seviyesinde olmadıkları, mevcut beden eğitimi derslerinin yapılmayarak ders saatinde başka dersler işlenmesi, beden eğitimi derslerine bakış açıları, olarak sıralanabilir (Yüzüak, 2006). Fiziksel etkinlik düzeyinin eksikliği, çocukların ileri yaşlarda aktif olmayan (sedan ter) bir yaşam tarzını tercih etmelerine yol açabilmektedir (Malina, 1996).

İlk öğretim döneminde karşılaşılan bu sorunların giderilmesi eğitim açısından son derece önemlidir. İlköğretimin birinci kademesinde beden eğitimi programı başarılı olduğu takdirde çocuklar, ilköğretimin ikinci kademesinde geleceğe dönük planlanan hareket etkinliklerinde yer alan becerileri kazanabilirler. Yine ilköğretimden sonra bir üst öğretim kademesi olan ortaöğretimde, ilköğretimde uygulanan beden eğitimi dersi öğretim programlarının gerektiği gibi uygulandığı varsayılmakta ve program bunun üzerine kurulmaktadır (Yaylacı, 1998).

2.3.2. İlköğretim Birinci Kademe Beden Eğitimi Dersi Uygulama, Yöntem ve Teknikleri

Aktif bir yaşam biçimi çocuklara verebileceğimiz en sağlıklı hediyedir. Günümüz yaşam felsefesinde spor, kaliteli yaşamın bir parçası ve en yararlı sosyal etkinliklerden birisi olarak kabul edilmektedir. Çocuğun dengeli ve sağlıklı gelişimi içerisinde düzenli spor yapmanın önemli bir yeri vardır. Çocuğun buluş çağı öncesi ve sonrası düzenli olarak yaptığı spor etkinlikleri sağlıklı bir fiziki yapının gelişimini sağlarken, geç

yaşlarda fiziki yapının bozulmasını geciktirmede önemli rol oynamaktadır (Özşaker, 1995).

İlköğretimde, beden eğitiminin birincil amacı, çocukların yaşam boyu beden eğitimi aktivitelerine katılımlarını sağlamak, hareket bilgisi ile ilgili tutum ve beceri kazandırmaktır. Bu amaca, sadece hareketten alınan haz ile ve çocuğun sahip olduğu beceriler kadar zayıf beceriler de desteklediği bir çevrede ulaşabilir. Bu deneyimler çocuğun yaşam biçiminin gerekli bir parçası olarak yer alır (Yenal, 1999). Çocukların vücutlarına genel kan dolaşımına olumlu katkıda bulunan fiziksel etkinlik; beyne kan akısını, norepinefrin ve endorfin salınımını artırmaktadır. Bunlar, stresi azaltmada, iyi ruh hali geliştirmede, egzersiz sonrası sakinleşme etkisi sağlamada ve bunların sonucunda başarıyı artırmada oldukça etkili olmaktadır (Taras, 2005). İleriki yaşlarda terk edilmeyen yaşam biçimi, spor alışkanlıkları ve becerilerin temelini okul öncesi ve ilköğretim dönemi gibi erken dönemlerde kazandırmak önemli bir gerçektir.

Bedenin eğitimi bu kadar önemli olunca ister istemez beden eğitiminin müfredat programında da yer almasını gerekli kılmaktadır. Özellikle dersin bilişsel, duyuşsal, psikomotor getirileri bireyin gelecek yaşamındaki sonuçları göz önünde bulundurulunca yadsınamaz boyutlardadır. Bu önemi beden eğitimi ve spor dersinin etki alanı daha etkin ve çağdaş öğretim programları ile artırılması gerekliliğini doğurmaktadır. Bundan dolayıdır ki beden eğitimi öğretim programı; Öğrencilerin yaşamlarında kullanabilecekleri temel, özelleşmiş spora özgü hareket becerileri fiziksel etkinliklere özgü bilgileri duygusal ve toplumsal özellikleri kazanmaları sağlığı geliştirici fiziksel etkinliklere yaşam boyu etkin katılım sağlamaları amacıyla hazırlanmıştır (Güllü, 2011).

Spor alanındaki bu çağdaşlaşmanın gereği eğitimciler tarafından şöyle belirtilmektedir. İlköğretim okullarında beden eğitimi dersinin amaçlarının çok iyi hazırlanmış ve çocuk gelişiminin bütün boyutlarını ele alan çağın ihtiyaçlarına cevap verebilecek esneklik özelliklerine sahip eğitim programlarının, çok ortamlı eğitim durumlarında gerçekleştirilebileceği anlaşılmıştır (Yenal, 1999).

İlköğretim birinci kademe beden eğitimi derslerinde şu yöntemler kullanılmaktadır.

- Anlatım yöntemi
- Komutla öğretim yöntemi
- Alıştırma yöntemi
- İşbirliğine dayalı öğretim yöntemi

- Kendini değerlendirme (denetleme) yöntemi
- Katılım yöntemi
- Yönlendirilmiş buluş yöntemi
- Problem çözme yöntemi
- Gösterim yaptırma yöntemi
- Örnek olay yöntemi
- Medya yardımcı öğretim yöntemi
- Gözlem tekniği
- Grup çalışması tekniği
- Soru cevap tekniği
- Gösteri tekniği
- Sözlü açıklama tekniği
- Görevlendirme (ödev) tekniği
- Bağımsız çalışma tekniği (Topkaya, 2011).

2.3.3. İlköğretim Beden Eğitimi Ders Programlarının Günümüzdeki Durumu

İlköğretim Beden Eğitimi (1-8. sınıflar) Dersi Öğretim Programı 349 sayılı kararla 28.08.2006 tarihinde Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından kabul edilmiştir. Bu karara göre; ilköğretim Beden Eğitimi (1-8. sınıflar) dersi öğretim programı 2006-2007 öğretim yılından itibaren 1, 2, 3, 4, 5 ve 6. sınıflardan başlamak üzere, kademeli olarak uygulamaya konulmuş ve 2006-2007 öğretim yılından itibaren 04.12.1987 tarih ve 232 sayılı kararla kabul edilen ilköğretim Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı kademeli olarak uygulamadan kaldırılmaya başlanmıştır. Talim ve Terbiye Kurulu'nun 14.07.2005 tarih ve 192 sayılı kararıyla ilköğretim okullarındaki haftalık beden eğitimi ders saatlerinde de değişikliğe gidilmiştir. Beden eğitimi öğretmenleri ve spor bilimciler tarafından çok tartışılan bu karara göre 2006-2007 öğretim yılından itibaren ilköğretim 1, 2 ve 3. sınıflarda haftada 2 saat; 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda ise haftada 1 saat beden eğitimi dersi uygulamaya konulmuştur. Seçmeli ders olarak ön görülen “Spor Etkinlikleri Dersi (Güreş, futbol, basketbol, voleybol, masa tenisi vb.)” ise ilköğretim 1, 2 ve 3. sınıflarda 1 saat; 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda 2 saat olarak işlenmektedir (Arslan, 2008). 4+4+4 Milli Eğitim sistemindeki değişiklikle, 8 yıllık kesintisiz eğitim sona ermiştir. Bu sisteme göre beden eğitimi ders saatlerinde değişikliğe gidilebilir.

Beden eğitimi dersleri iki ana boyutta yapılandırılmıştır. Bunlardan hareket becerileri; temel hareket becerileri, özelleşmiş hareket becerileri ve spor becerileri olarak sınıflandırılmakta; etkin katılım ve sağlıklı yaşam ise düzenli fiziksel etkinlik, sağlıkla ve performansla ilişkili fiziksel uygunluğu koruma ve güçlendirme, fiziksel etkinlik beslenme ilişkisi, güvenlik ve kazalardan korunma, spor organizasyonları ve olimpiyat oyunları, Atatürk ve ulusal bayramları içermektedir. Öğrenme alanları, programda alt öğrenme alanlarına ayrılmış ve alt öğrenme alanları da sınıflandırılmıştır (Özşaker, 1995).

2.3.4. İlköğretim Çağındaki Çocuklar İçin Sporun Önemi

İlköğretim beden eğitimi derslerinde yapılan sporun amacı; bireyin fiziksel, devinişsel, bilişsel, duyuşsal ve toplumsal gelişimine katkıda bulunmak, yaşam boyunca fiziksel etkinliklere katılmasını sağlamaktır. Bu amacın gerçekleştirilebilmesi için öğrencilerin yaparak-yaşayarak ve aşamalı şekilde düzenlenmiş öğrenme etkinliklerine katılmaları ve etkinlik sürecinin sonunda ne kadar gelişme sağladıklarının farkında olmaları gerekmektedir(Saydam, 2003).

Spor büyüme çağındaki yani ilköğretim dönemindeki çocuklar için hem bedensel sağlık ve fiziksel gelişme yönünden , hem de iyi bir kişilik oluşması ve ruh sağlığı bakımından yararlı ve gereklidir. Çocuk açısından spor fiziksel gelişimin yanı sıra sosyal açıdan da önemlidir. Çocuk spor yoluyla, çevresini tanır,iletişim kurar, kendine olan öz güveni artar, toplum içerisindeki sahip olduğu yerini sağlamlaştırır. Psikolojik açıdan ise, kendini kontrol etmeyi, bir konuda konsantre olabilmeyi, iradesini kullanabilmeyi, başarıya güdülenebilmeyi öğrenir

Çocuk açısından spor, fiziksel gelişimin yanında, sosyal açıdan da önemlidir. Spor yardımıyla çocuğun çevresini tanınması ve iletişim kurabilmesi daha kolay gerçekleşmektedir. Bu alanlarda olumlu gelişmeler, çocuğun duygusal olarak daha iyi gelişmesine yardımcı olabilmektedir.

Sporun bu önemli özellikleri göz önüne alınarak, bir çok ülke okullarında beden eğitimi ders saatine ve ders kapsamına gerekli önemi göstererek, eğitimin genel ve özel amaçlarının bir kısmı, beden eğitimi dersleriyle verilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultu da, bazı Avrupa ülkelerinde, ilkokullardaki beden eğitimi dersi haftada 6 saati bulurken, ülkemizde bu süre 1 saattir.

Ülkemizde beden eğitimi ve spor konusunda devletin vermesi gereken önem her boyutuyla karşımıza çıkmaktadır. Gelecek neslimizin sağlıklı, başarılı ve her bakımdan güçlü olması, onlara verilecek iyi bir eğitimle olabilir. Beden eğitimi ve spor eğitimi bunun gerçekleşebilmesi için önemli bir araçtır. Bunun için beden eğitimi ve spora verilecek önem gelecek nesillerin sağlam, sağlıklı, güvenli, ahlaklı yetişmeleri için önemli bir yatırımdır. Bu da ancak eğitim kurumlarımızda beden eğitimi ve spora vereceğimiz önemle gerçekleştirilebilir (Pehlivan, 2005).

2.4. Sınıf Öğretmenleri ve Beden Eğitimi Dersi

Toplumsal ve teknolojik değişimlerin hızla gerçekleştiği günümüzde, öğretmenin kendisini ve öğrencilerini geliştirebilmesi için açık fikirli, esnek ve uyarlayıcı olması gerekir. Bu özelliklere sahip öğretmen kendi fikirlerinin, duygularının algılarının başkalarından farklı olacağını bilir. Esnek ve yeni durumlara uyum sağlayabilen öğretmen, öğretim etkinlikleri düzenlerken de öğrencilerin ihtiyaçlarının farkına vararak, programda onların ihtiyaçlarına uygun değişiklikler yapabilir (Erden, 2000). Buna göre öğretmenlerin özellikle sorumluluk boyutunda yer alan özelliklere sahip olmalıdır. Öğretmenler öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve beklentilerini tanımalı, onların geçmiş yaşantılarından edindikleri ve beraberinde eğitim ortamına getirdikleri nitelikleri incelemeli ve elde ettiği bilgilerden yararlanarak öğrenme yaşantılarını düzenlemelidir. Öğrencilerinin ve çevresindekilerin kişiliğine saygı göstermelidir (Levent, 2011).

Dünyanın birçok ülkesinde, ilköğretim beden eğitimi derslerini işleme sorumluluğu tamamen sınıf öğretmenlerine bırakılmaktadır. Beden eğitimi dersi de dâhil olmak üzere birçok alanda ders verme işlevini yürüten sınıf öğretmenlerinin sahip olması gereken önemli özellikler bulunmaktadır. Bu özellikler, belirlenen hedeflere ulaşmada büyük bir sorumluluk üstlenen sınıf öğretmenlerinin, işlerini verimli bir şekilde ve ustalıkla yapmalarında olumlu yararlar sağlayacaktır. Saydam'a göre, etkili bir öğretim için nitelikli öğretmenlere gereksinim duyulur (Saydam, 2003).

İlköğretimde beden eğitimi, bir ders ve bir eğitim etkinliği olarak kuramsal düzeyde programlarda belli bir yer tutmakta ve bu derslere belirli bir süre de ayrılmaktadır. Fakat başka alanlarda olduğu gibi programlara giren ilke ve konular, uygulamadaki etkinlikler ve bunların gerçekleşme oranları arasında çok önemli boşluklar bulunmaktadır. Ülkemizde ilköğretim 1-5 sınıflarında beden eğitimi dersi

gereken düzeyde işlenememektedir. Beden eğitimi dersine ayrılan süreler diğer derslerle karşılaştırıldığında beden eğitimi dersinin % 6.6 oranında olduğu görülür. Sınıf öğretmeni diğer derslere hazırlanmaktan, kendisini beden eğitimi dersine yeterince hazırlayamamaktadır. Ancak planlarında beden eğitimi dersini işlemiş olarak gösterme yoluna gittiği de bir gerçektir (Pehlivan, 2005).

2.4.1. Sınıf Öğretmenlerinde Olması Gereken Özellikler

Çağımızda ilköğretim okullarında görev alan öğretmenlerin bilgi aktarıcı değil, çocuğu geliştirici ve uygulamaya dönük olmaları beklenmektedir. Öğretmen, günümüzde bilimsel düşünen, yaratıcı, öğrencileri tanıyan ve seven, iletişim konusunda yeterli ve Türkçeyi iyi kullanan, toplum değerlerini bilen ve geliştiren, yeniliklere açık bir kişilik sahibi olmalıdır. Öğretim sürecinde sınıf içi öğretim ortamında ve dolayısıyla bu ortamın sağlanmasında öğretmenin üstlendiği rol gereği, öğretmenin öğreteceği konuyla ilgili yeterli alan bilgisine sahip olması yanında, belirlenmiş olan program amaçlarını dikkate alma, öğretimi planlama, öğrenciyi tanıyabilme, öğrencinin öğrenme problemlerini belirleme, öğrenciyeye daha kolay nasıl öğrenebileceği konusunda destek sağlama, pekiştiren, motivasyon ve güdü sağlama, yetenekleri değerlendirme, zeka türlerini öğrenme stillerini belirleme, tekrar öğretim gibi etkili öğretim yönetimi sağlamaya yönelik pek çok becerilere sahip olması gerekmektedir. Bu beceriler öğrenciyi öğrenmeye yönlendiren veya yönlendirmeye yetecek minimum becerilerdir (Demirhan, 2006).

Sınıf öğretmeni, çocuğun okula uyumunu ve güdülenmesini sağlayarak, iyi bir rehber olmalıdır. Öğretmenin en temel görevi, öğrencilerde davranış değişikliği meydana getirmek yani öğrenmeyi sağlamaktır. Öğrenmeyi etkili kılmada öğretmenlerin sahip olmaları gereken bilgi ve beceriler genel olarak, konu alanı bilgisi, genel ve özel öğretmenlik bilgisi olarak ele alınmaktadır. (Arslan, 2008)

Ausubel, bir öğretmende aranan nitelikleri, zihinsel yeterlik, yeterli alan bilgisi, akademik hazırlık, gelişim ve öğretim bilgisi, istenilir özellikler olarak beş grupta toplamıştır. Öğretmen yetiştirmede bu nitelikler göz önünde bulundurulmalıdır (Yanpar, 1993)

Gelişmiş ülkelerde (örn. İngiltere) sınıf öğretmeni yetiştiren bir ya da iki yıllık lisansüstü programlara öğrenci seçilirken bile gerekli koşullardan birisi, adayların lisans

öğrenimini, ilkokul eğitim programında yer alan konu alanlarından birisinde (örn. Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler vb.) tamamlamış olmasıdır. İlkokul programında bulunmayan sosyoloji, antropoloji, felsefe hatta psikoloji vb. Alanlardan mezun olanlar ilkokul öğretmeni yetiştiren programlara kabul edilmezler. Ülkemizde ise söz konusu kişilerin sınıf öğretmeni yetiştiren programlara kabul edilmesi bir yana, doğrudan sınıf öğretmeni olarak atamaları yapılmaktadır (Senemoğlu, 2003).

Öğretmenin niteliği konusunda dikkat edilmesi gereken temel hususlardan biri de, öğretmen olacak bireyin kendisidir. Her insanın belirli bir hazır oluşla dünyaya geldiği ve bu özelliklerinin eğitimle şekillendiği dikkate alınacak olursa, öğretmen adayında aranacak nitelikler şöyle sıralanabilir: (a) öğretmen olma isteği, (b) öğretmenliğe yatkınlık, (c) beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı gelişmeye uygun kişilik ve karakter özelliklerine sahip olabilmek, (d) öğretmenliğe, öğrenciye, çevreye, sosyal değerlere yönelik olumlu tutuma sahip olmak ve (e) hür ve bilimsel düşünce gücüne, araştırma fikrine sahip olmak (Oral, 1998).

2.4.2. Eğitim Fakültelerinde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme

Ülkemizde 1975 yılına kadar sınıf öğretmeni yetiştirmede ilkokul üzerine 6 (1970 yılından sonra 7) ve ortaokul üzerine 3 (1970 yılından sonra 4) yıl eğitim veren İlk öğretmen Okullarının önemli bir yeri vardır. Cumhuriyet öncesi dönemden devralınan 7'si kız 13'u erkek olmak üzere 20 öğretmen okulu, çeşitli evrelerden geçerek ve sayıları artarak (1974-1975 öğretim yılında 89) Cumhuriyetin ilk 50 yılında ilkokulların temel öğretmen kaynağı olmuşlardır. Öğretmen Okullarının, ilkokulların ve özellikle köy ilkokullarının öğretmen ihtiyacını yeterince karşılayamadığı görülünce, 1930'lu yıllardaki çeşitli denemelerin devamı olarak, 1940 yılında 3803 sayılı kanunla köy ilkokullarına öğretmen yetiştirmek amacıyla ilköğretim üzerine beş yıl eğitim veren Köy Enstitüleri kurulmuştur. Öğrencilerini köylerden seçen ve öğretmenlik yanında köyün sosyo-ekonomik kalkınmasına da katkıda bulunması beklenen öğretmenleri yetiştirmek üzere kurulan Köy Enstitüleri, Cumhuriyetin ilk yıllarında ortaya çıkan önemli bir ihtiyaca cevap verebilecek bir model olma özelliğiyle öğretmen yetiştirme tarihimizde önemli bir yer tutmaktadır (Akyüz, 2012).

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'ndan sonra 20 Temmuz 1982 de yapılan düzenlemeye göre ülkemizde kısa zamanda 21 Eğitim fakültesi açıldı. Çeşitli alanlarla

ilgili dal öğretmenlerini ağırlıklı olarak Eğitim Fakülteleri yetiştirmeye başladı (Kavcar, 2002). Sınıf öğretmeni yetiştirme konusunda gerek nicelik gerekse nitelik kaygıları, yeni model ve program arayışlarını her zaman etkilemiştir. Bugün gelinen nokta göz önüne alındığında, sınıf öğretmeni yetiştirmede önemli bir aşama kaydedildiği ortadadır. 1970'li yılların ortalarına kadar ancak lise seviyesinde yürütülen ilköğretim öğretmeni yetiştirme işlevi, bugün dört yıllık lisans seviyesinde devam etmektedir (Arslan, 2008).

20 yıl gibi kısa bir süreye sığdırıldığı göz önüne alınırsa bu önemli bir aşamadır. Nitelik açısından kaydedilen bu gelişmenin, nicelik açısından yeterli düzeyde kaydedildiğini söylemek mümkün değildir. Bugün gelinen nokta itibarı ile Sınıf Öğretmenliği Bölümlerinin sayısı ve kontenjanları MEB'in öngördüğü sınıf öğretmeni ihtiyacını karşılamaktan uzaktır. Sınıf öğretmenliği alanında meydana gelen açığın kapatılması amacıyla, farklı alanlardan mezun olan ve sınıf öğretmeni olarak atanan öğretmenlerin, çalışma alanlarıyla ilgili özel bir eğitim almadıkları bu nedenle de gerekli ön bilgi ve beceriye sahip olmadıkları bilinen bir gerçektir. Bu durumun, sınıf öğretmenliği alanındaki eğitim-öğretimi olumsuz yönde etkilemesi de söz konusudur. Oysa öğretmen eğitim sektöründe eğitim ve öğretim hizmetini yürüten uzman bir iş görendir (Oral, 1998).

Sınıf öğretmeni yetiştirme Programlarında Beden Eğitimi Dersinin Yeri Kaliteli bir beden eğitimi dersi etkili bir öğretmene gereksinim duymaktadır. Öğretmenin bilgi, beceri ve tutumları öğrenci öğreniminde oldukça önemlidir. Birçok ülkede sınıf öğretmenleri kendi eğitim geçmişlerinde bulunmamasına ve ilgi duymamalarına rağmen çok çeşitli alanlarda (matematik, fen bilgisi, müzik, resim vb.) ders işlemek ve bu alanları öğrencilere öğretmek zorunda kalmaktadır. Sınıf öğretmenleri, özellikle beden eğitimi derslerinde kendilerine güven eksikliği duymaktadırlar. Bunun temel nedeni, beden eğitimi derslerinde motor becerilerin ağırlıkta olmasıdır (Newton, 2005).

De Corby ve diğ., sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersini olması gerektiği gibi işlemek için yeterli beden eğitimi dersi bilgisine veya sportif bilgiye sahip olmadıklarını belirtmişlerdir (DeCorby, 2005).

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı ile ilköğretim Genel Müdürü'nün de katılımıyla, 5-11 Mart 2006 tarihleri arasında yedi gün süreli "Eğitim Fakülteleri Program Geliştirme Çalıştay"ında yeni öğretmen yetiştirme program taslaklarını hazırlamıştır. Taslak programlar, görüşleri alınmak üzere eğitim fakülteleri

dekanlıklarına gönderilmiştir. Paydaşları geniş tutulmaya çalışılan bu sürecin, olabildiğince katılımcı ve demokratik olmasına, böylelikle yeni programların, ortak aklın ürünü olarak oluşturulmasına büyük özen gösterilmiştir. Fakültelerden gelen görüş ve öneriler “Eğitim Fakültelerini Geliştirme Komisyonu” tarafından titiz bir çalışma ile değerlendirilerek Eğitim fakültelerinin, ortaöğretim branş öğretmenliği hariç, ilk ve ortaöğretime öğretmen yetiştiren bölümlerinde yürütülen programlara son şekli verilmiş, 21 Temmuz 2006 tarihli YÖK Genel Kurulunda uygulama için olur alınmıştır (Ocak, 2006).

Buna göre, sınıf öğretmenliği lisans programlarında “Beden Eğitimi ve Spor Kültürü” ile “Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi” derslerinin 3. ve 4. yarıyıllarda 2 saat uygulamalı ve 1 saat de teorik olarak işlenmesi uygun görülmüştür. Buradan da anlaşılacağı gibi sınıf öğretmenliği lisans programlarında 2001 yılında 8 saat olan beden eğitimi dersleri, bu düzenlemeyle 6 saate düşürülmüştür. Bu derslerin içerikleri ise şu şekilde tanımlanmıştır (Newton, 2005).

2.4.3. Sınıf Öğretmenliği Müfredatında Beden Eğitimi Ve Spor Dersleri

Sınıf öğretmenliği eğitim sürecindeki beden eğitimi dersleri 3. ve 4. yarıyılarda iki farklı ders olarak okutulmaktadır. Dersler 1 saat teorik 2 saat uygulama olmak üzere toplamda 3 saattir. Bu dersler ilköğretim birinci kademedede yer alan çocukların gelişim özelliklerine göre hazırlanmıştır. Çocukların bedensel etkinlikleri, fiziksel ve psikomotor gelişimleri ile paralel olduğundan, bu yaş grubundaki çocuklar için beden eğitimi derslerinde etkinlik ve oyunun gerekliliği son derece önemlidir (Topkaya, 2011). Sınıf öğretmenliği eğitimin programında beden eğitimi ve spor kültürü ile beden eğitimi ve oyun öğretimi dersleri verilmektedir.

Beden Eğitimi ve Spor Kültürü

Beden eğitimi ve spor kültürü ders içeriğinde aşağıdaki konular işlenmektedir.

1. Temel hareket bilgisi
  - a- Beceri (Dengeleme Hareketleri) ve öğretim uygulamaları,
  - b- Yer değiştirme hareketleri ve öğretim uygulamaları,
  - c- Nesne kontrolü gerektiren hareketler öğretim uygulamaları,
  - d- Birleştirilmiş hareketler ve öğretim uygulamaları,

2. Özelleşmiş hareket bilgisi
  - a- Vücut yönetimi ve öğretim uygulamaları,
  - b- Ritmik hareketler ve öğretim uygulamaları,
  - c- Genel jimnastik ve öğretim uygulamaları,
  - d- Bireysel ve eşli mücadeleler, spor branşlarına hazırlayıcı oyunlar ve öğretim uygulamaları,
3. Materyale bağlı hareket bilgisi ve öğretim uygulamaları,
4. Algısal motor gelişime yönelik bilgi ve öğretim uygulamaları,
5. Senkronize hareketler bilgisi ve öğretim uygulamaları (Topkaya, 2011).

Ayrıca dersin teorik bölümlerinde beden eğitiminin önemi, beden eğitimi dersinde kullanılan araç-gereç ve malzemelerin özellikleri, egzersiz esnasında sakatlıklar ve yaralanmalar, ilk yardım, spor ve sağlık, spor ve sosyal hayat, spor ve yaşam, ülkemizde spor, olimpiyatlar ve olimpiyat oyunları hakkında genel bilgiler işlenmektedir.

Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi

Beden eğitimi ve spor kültürü ders içeriğinde aşağıdaki konular işlenmektedir.

- 1- Beden eğitimi ve sporun hedefleri
- 2- Beden eğitimi ve sporun ilkeleri
- 3- Beden eğitimi ve oyunun öğretiminin temelleri
- 4- Oyunun çocuk gelişimine etkileri
- 5- Sınıfta oynanabilecek özellikte olan oyunlar hazırlanması.
  - Sınıf Oyunları; a) Dikkat-algı b) Duyular c) Kavram
  - Sınıf Oyunları; d) Beceri ve e) Kelime(sözcük)
- 6- Motor özellikleri geliştirici, antrenman oyunları
- 7- Antrenman oyunları; Kuvvet -- Sürat -- Dayanıklılık – Çeviklik
- 8- Antrenman oyunları; Esneklik -- Denge -- Beceri – Koordinasyon
- 9- Basit figürlü müzikli oyunlar (rontlar)
- 10- Geleneksel oyunlar

Bu dersle ilköğretim çağındaki çocukların fiziksel ve zihinsel gelişimlerinin yanı sıra, sosyal yönden gelişimlerine önemli katkıları vardır. Çocuğun kendini tanıması, yeteneklerini keşfetmesi, gruba veya lidere uyma, görev ve sorumluluklarını yerine getirme oyunla öğretilmektedir. Bununla birlikte kazanmayı, kaybetmeyi ve paylaşmayı oyun eğitimi ile gerçekleştirmektedir (Ocak, 2006).

2.4.4. Beden Eğitimi Dersinde Sınıf Öğretmenlerinin Önem ve Yeterliliği

Okulun işlevinin değişmesinin temelinde öğrenciye kazandırılmak istenen niteliklerin değişmesi de yatmaktadır. Öğrenciye kazandırılmak istenen nitelikler ile birlikte öğretme-öğrenme süreci, öğretmenlerin görevleri ve sorumlulukları da değişmiştir. Geleneksel anlayışta öğretmen, bilgiye sahip olan ve bilgiyi aktaran kişi olarak görülmekteyken, bilginin elde edilmesinde ve kullanılmasında ortaya çıkan teknolojik gelişmeler, öğretmenin sınıf içerisindeki rolünü de değiştirmiştir (Karacaoğlu, 2008).

Etkili bir öğretim için nitelikli öğretmenlere gereksinim duyulur. Öğretmenlik, öğretimde uzmanlaşma isteyen bir meslektir. Bu meslekte yer alan bireylerin belli bir genel kültür birikimi, özel alan bilgileri ve öğretmenlik meslek yeterlilikleri ile donatılmış olmaları gerekmektedir. Öğretmenler, öğrencinin daha etkin olmasını sağlamak, problem çözme, araştırma, sorgulama, etkili iletişim, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, analitik düşünme, yansıtıcı düşünme ve karar verme gibi becerileri kazandıracak öğrenme-öğretme etkinliklerini düzenlemek, etkinlikleri düzenlerken öğrencilerin psikolojik dengelerine, sosyal etkileşimlerine, cinsel ve kültürel eğilimlerini de dikkate almak zorundadırlar.

Öğretmenlerin niteliklerinin ve sayısının yetersiz olması, öğrenci performansının düşmesinin nedeni olarak gösterilmektedir (OECD, 2004). MEB'e göre yeterlilik kavramı, bir işi veya görevi yapabilme gücü demektir. Öğretmen yeterliliği ise öğretmenin her bir ana görev kapsamında, işlem karakterinde, kendi içinde bütünlüğü olan, meslek içinde tekrarlanan, daha alt işlem basamaklarına ayrılabilen, başkalarıyla bir araya gelerek farklı görevlerin yapılmasını sağlayan, süresi tam olarak belirlenmese de dakikalarla sınırlı bir zaman diliminde yapılabilen, gerektiğinde bir başkasına devredilebilir nitelikte olan alt görevleri anlatacak şekilde belirlenmiştir.

İlköğretimde beden eğitimi ve spor, bir ders ve bir eğitim etkinliği olarak kuramsal düzeyde programlarda belli bir yer tutmakta ve bu derslere belirli bir süre de ayrılmaktadır. Fakat başka alanlarda olduğu gibi programlara giren ilke ve konular, uygulamadaki etkinlikler ve bunların gerçekleşme oranları arasında çok önemli boşluklar bulunmaktadır. Ülkemizde ilköğretim 1-5 sınıflarında beden eğitimi dersi gereken düzeyde işlenmemektedir. Beden eğitimi dersine ayrılan süreler diğer derslerle karşılaştırıldığında beden eğitimi dersinin % 6.6 oranında olduğu görülür. Sınıf öğretmeni diğer derslere hazırlanmaktan, kendisini beden eğitimi dersine yeterince

hazırlayamamaktadır. Ancak planlarında beden eğitimi dersini işlemiş olarak gösterme yoluna gittiği de bir gerçektir (Pehlivan, 2005).

Ülkemizde beden eğitimi derslerine gereken önemin verilmemesinin nedenlerinin başında, okul idarelerinin ve ilköğretim müfettişlerinin gerekli hassasiyeti göstermemeleri ve beden eğitimi derslerinin diğer derslerin açıklarının kapatılması amacıyla kullanılması gelmektedir. Dolayısıyla sınıf öğretmenlerinin beden eğitiminin amaçlarından uzaklaştıkları ve kendilerini bu konuda yeni bilgilerle güncelleme ihtiyacı duymadıkları, hatta beden eğitimi ders saatlerini, diğer derslerin takviyesi amacıyla kullandıkları gözlenmektedir (Ocak, 2006).

Öğretmenlerin beden eğitime yönelik duyuşsal eğilimi öğrenci başarısı üzerinde de etkilidir. Xiang ve diğ. ve Portman yaptıkları çalışma sonucunda, beden eğitime yönelik iyi eğitim almamış birçok öğretmenin beden eğitime karşı olumsuz tutumlar beslediklerini ortaya koymuşlardır.(Portman, 1996).

Xiang ve diğ, beden eğitimiyle ilgili bir alan çalışmasına katılan sınıf öğretmenlerinin çalışma öncesi ve sonrası davranışsal eğilimlerini incelemiştir. Çalışma sonuçları, bu kursa katılan sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi işlemeye istekli olmadıklarını ve beden eğitimi öğretiminin karmaşık doğasını gözlemleyen öğretmenlerin beden eğitime yönelik olarak yeterince donanımlı olmadıklarını anladıklarını ortaya koymuştur.(Xiang, 2002).

Ülkemizde Sınıf öğretmenliği eğitimi lisans programında yer alan beden eğitimi ile ilgili derslerin asıl amacı, sınıf öğretmeni adaylarında ilköğretim birinci kademeye yönelik beden eğitimi öğretim yeterliliği oluşturmaktır.

Bu yeterliliğin oluşturulması için en sağlıklı yaklaşım ve yöntem, sınıf öğretmeni adaylarının "ilköğretim beden eğitimi dersi öğretim program"ının içerik, kapsam ve uygulamalarına vakıf olmalarının sağlanmasıdır.

Bunun için yapılması gereken, sınıf öğretmenliği eğitimi lisans programında yer alan "beden eğitimi ve spor kültürü" ile "beden eğitimi ve oyun öğretimi" derslerinin kuramsal ve uygulama içeriklerini "ilköğretim birinci kademe beden eğitimi dersi öğretim program"ını esas alarak düzenlemektir (Arslan, 2008).

Böylelikle sınıf öğretmenliği eğitiminde okumakta olan sınıf öğretmeni adaylarında ilköğretim birinci kademeye yönelik beden eğitimi dersleri ile ilgili;

- İlköğretim birinci kademe beden eğitimi alan bilgisi yeterliliği
- İlköğretim birinci kademe beden eğitimi alan becerisi yeterliliği ve

- İlköğretim beden eğitimi alan eğitimi (öğretim becerileri) yeterliliği oluşturabilmek mümkün olacaktır.

Bilindiği üzere ülkemizde sınıf öğretmeni adaylarının mesleğe başladıklarında ilköğretim birinci kademe de okutacakları sınıf düzeyleri ilköğretim ilk beş sınıf düzeyidir. Yönetmelikler gereğince mevcut koşulların yeterli olması durumunda 4 ve 5. sınıf düzeylerinde beden eğitimi derslerini branş öğretmenleri yürütmektedir.

Sınıf öğretmeni adaylarının ağırlıklı olarak ilk üç sınıf düzeyinde, genel olarak da ilk beş sınıf düzeyinde beden eğitimi derslerini yürütebilecek bilgi, beceri ve öğretim becerileri yeterliliği kazanmış olması gerekmektedir.

Sınıf öğretmenliği eğitiminde ilköğretim birinci kademe beden eğitimi dersleri öğretimine ilişkin sınıf öğretmeni yeterliliklerini aşağıdaki şekilde somutlamak mümkündür;

- İlköğretim birinci kademe beden eğitimi dersi öğretim programında yer alan hareket eğitimi ile ilgili tüm kavramları bilir, hareketlerin ne olduğunu anlar, sınıf seviyesine göre düzenlenen kazanımları ne ifade ettiğini anlar ve etkinlik ile kazanım arasında ilişki kurarak etkinlik bulur.

- İlköğretim birinci kademe beden eğitimi dersi ile ilgili programda yer alan hareket çeşitlerinin tamamını gerçekleştirir. Ya da birçoğunu yaparak gösterir ve/veya bunların gösterilmesini sağlar.

Kazanımlara yönelik öğrenme sürecine ilişkin öğretim becerileri sergiler (Topkaya, 2011).

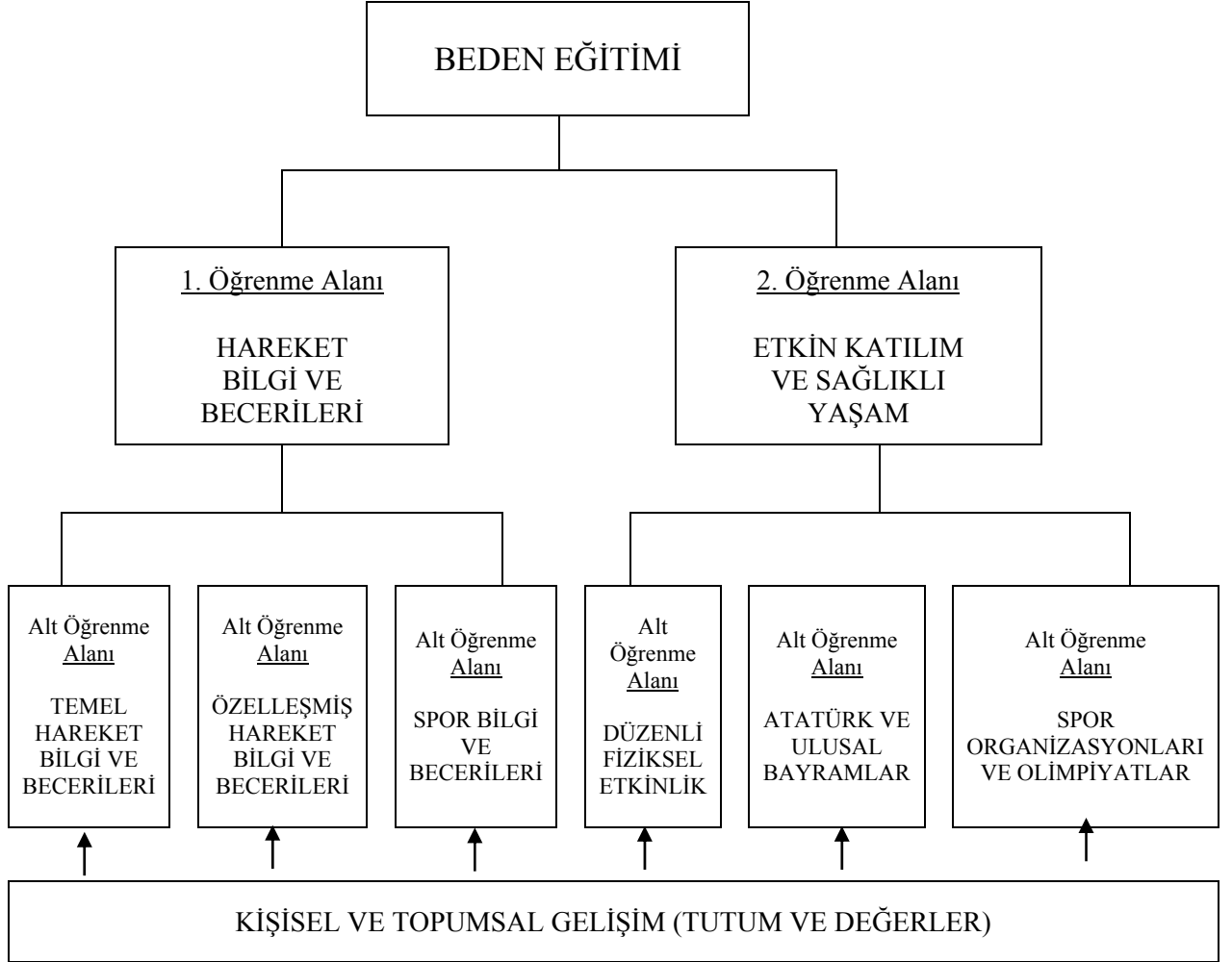
2.4.5. İlköğretim Birinci Kademe Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programının Genel İçeriği

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü Özel İhtisas Komisyonunca hazırlanmış bulunan "İlköğretim Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı" 2006 öğretim döneminden itibaren ilköğretim okullarından başlamak üzere kademeli olarak uygulamaya koyulmuştur.

Yeniden yapılandırılarak düzenlenen beden eğitimi dersi öğretim programı bir önceki programdan farklı bir anlayış üzerine şekillendirilmiştir. Dolayısıyla içerik açısından da önemli farklılıklar arz etmektedir.

2006 yılı "İlköğretim Beden Eğitim Dersi Öğretim Programında" ilk algılanan beden eğitiminin bölümlendirilmiş olması ile ilgilidir. Diğer bir söylemle "beden eğitimi" öğrenme ve alt öğrenme alanlarına ayrılmıştır (MEB, 2006).

Şekil 1. İlköğretimde Beden Eğitimi Dersi Modeli

Yapılandırmacı yaklaşımla hazırlandığı ifade edilen bilişsel ağırlıklı öğrenme ve öğretme yaklaşımlarının etkilerinin görüldüğü öğretim programının öğrenciler üzerindeki etkileri "öğrencilerin yaşamlarında kullanabilecekleri temel, özellikle spora özgü hareket becerileri ile fiziksel etkinliklere özgü bilgileri duygusal ve toplumsal özellikleri kazanmaları ve sağlığı geliştirici fiziksel etkinliklere yaşam boyu etkin katılım sağlamaları" şeklinde ifade edilmiş ve bu ifade aynı zamanda programın vizyonu olarak belirtilmiştir.

Programın yapısına ilişkin olarak çizilen çerçeve ise, yapılandırmacı yaklaşımın gereği, kazandırılması düşünülen özelliklere ilişkindir. Bu anlamda beden eğitimine

ilişkin yapılandırma, önceki bilgi ve becerileri harekete geçirmeyi, yeni bilgi ve beceriler kazanmayı, yeni bilgi ve becerileri anlamlı olarak öğrenebilmeyi ve bilgi ve becerileri hayata ilişkin kullanabilmeyi gerektirmektedir. Beden eğitimi dersi öğretim programında öğrencilerin öğretim yılı sonlarında ve ilköğretim dönemi sonunda kazanacakları ve hayat boyu kullanacakları temel beceriler belirtilmiş ve bu beceriler daha çok etkinlikler sonucu elde edilen bilişsel, sosyal, duyuşsal alanla ilgili kazanımlar şeklinde belirtilmiştir. 4+4+4 Milli Eğitim sistemindeki değişikliklerle, 8 yıllık kesintisiz eğitim sona ermiştir. Bu sisteme göre beden eğitimi dersi öğretim programında değişikliğe gidilebilir.

2.4.6. Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Derslerinde Karşılaştıkları Problemler

İlköğretim kurumlarında uygulanacak beden eğitimi ve spor etkinlikleri bilhassa, çocukların motor beceri ve yeteneklerini geliştirmek, olumlu davranışlar kazanmalarını sağlamak, sporu alışkanlık halinde sürdürmelerini ve sağlıklı olabilmelerini temin etmek yönünden önemlidir (Yanel, 1999). Bu dersin bu kadar önemli olmasına rağmen sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları bazı problemlerin olduğu bilinmektedir. Bu sorunların tespit edilmesi ve çözüm noktalarının bulunması ilköğretim dönemindeki çocukların spor alt yapısını almış, sağlıklı bireyler olarak yetişmelerini sağlayacaktır. Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi derslerini verirken karşılaştıkları sorunları şu şekilde sıralayabiliriz.

2.4.6.1. Fiziksel Problemler

Beden eğitimi derelerinin verilmesinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı en önemli problem derslerin yapılması için gerekli olan spor salonunun olmamasıdır. Ülkemizde pek çok ilköğretim okulunda spor salonu bulunmamaktadır. Özellikle taşraya gidildikçe bu sorun daha da artmaktadır. Spor salonunun bulunmadığı okullarda beden eğitimi dersleri genellikle okul bahçelerinde yapılmaktadır. Bazı okulların bahçelerinde basketbol potası voleybol filesi dahi bulunmamaktadır. Açık alanlarda yapılan dersler hava şartları bozulmasından dolayı yapılamamakta ve beden eğitimi derslerinde öğrenciler sınıflara alınarak başka dersler işlenmektedir. Bu durum sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı en önemli problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Tesislerin eksik olmasının yanı sıra top, forma vs. gibi araç gereç eksiklikler de beden eğitimi derslerin işlenmesine engel teşkil etmektedir.

2.4.6.2. Önemseme Problemleri

Ülkemizde beden eğitimi derslerine gereken önemin verilmemesinin nedenlerinin başında, okul idarelerinin ve ilköğretim müfettişlerinin gerekli hassasiyeti göstermemeleri ve beden eğitimi derslerinin diğer derslerin açıklarının kapatılması amacıyla kullanılması gelmektedir. Dolayısıyla sınıf öğretmenlerinin beden eğitiminin amaçlarından uzaklaştıkları ve kendilerini bu konuda yeni bilgilerle güncelleme ihtiyacı duymadıkları, hatta beden eğitimi ders saatlerini, diğer derslerin takviyesi amacıyla kullandıkları gözlenmektedir (Arslan ve Altay, 2009). Alan dışı, yani sınıf öğretmenliği programından mezun olmayan bireylerin sınıf öğretmeni olarak atanmaları ve sınıfların kalabalık olması da kaliteli bir beden eğitimi dersi işlemenin önündeki engellerdendir. Sınıf öğretmeni diğer derslere hazırlanmaktan, kendisini beden eğitimi dersine yeterince hazırlayamamaktadır. Ancak planlarında beden eğitimi dersini işlemiş olarak gösterme yoluna gittiği de bir gerçektir. Koçyiğit ve Öztürk (1991), sportif eğitimin en önemli devresini kapsayan ilköğretim okullarındaki beden eğitimi etkinliklerinin günümüzde gerek uygulanaşı, gerekse öğrencilere sağlanan spor ortamları açısından yeniden planlama ve programlama ihtiyacında olduğunu belirtmektedirler. Sınıf öğretmenlerinin uygulamalı ve teorik alanlarda yeterli düzeyde bilgiye sahip olmadığını, bu nedenle işledikleri derslerin yeterince verimli olmadığını gösteren birçok çalışma bulunmaktadır (Arslan ve Altay, 2009)

2.4.6.3. İdarecilerle İlgili Problemler

Beden eğitimi ve spor faaliyetleri okullarda ders içi ve ders dışı zamanlarda genel eğitimin tamamlayıcısı olarak verilmekte ve bu faaliyetler içerisinde birey, bir bütün olarak ele alınmaktadır. Genellikle bu hedeflerde sağlanacak gelişim, uygulamaların haftalık sayı ve süresi, kullanılan tesis, alan ve yeter sayıdaki nitelikli beden eğitimci varlığı ile doğrudan ilişkili görülmektedir (Özdemir, 2000). Bunun yanı sıra özellikle ilköğretim okullarındaki beden eğitimi derslerine karşı öğretmen ve idarecilerin olumsuz tutumları da bir problem olarak değerlendirilmektedir. Ülkemizde beden eğitimi derslerine gereken önemin verilmemesinin nedenlerinin başında, okul idarelerinin ve ilköğretim müfettişlerinin gerekli hassasiyeti göstermemeleri ve beden eğitimi derslerinin diğer derslerin açıklarının kapatılması amacıyla kullanılması gelmektedir (Ocak, 2006).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, araştırma grubu, veri toplama araçları ile toplanan verilerin değerlendirilmesinde kullanılan istatistiksel yöntemler, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları üzerinde durulmuştur.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma tanımlayıcı bir araştırma olup kesitsel özellik taşımaktadır (Büyüköztürk, 2007). Araştırma Tokat'ta görev yapan sınıf öğretmenlerinin ilköğretim birinci kademedeki vermiş oldukları beden eğitimi ve spor dersinde karşılaştıkları problemlere yönelik ölçek geliştirme çalışması yapılarak, beden eğitimi derslerinin daha verimli yapılması sürecinde katkı sağlayacak önerilerde bulunmak amacıyla yapılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini; 2011-2012 eğitim öğretim yılında Tokat il merkezindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı, 29 ilköğretim okulunda görev yapan 1026 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise 2011-2012 eğitim öğretim yılında Tokat il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 29 ilköğretim okulundan rastgele seçilen 15 ilköğretim okulunda görev yapan 97'si erkek, 103'ü kadın olmak üzere toplam 200 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

3.3. Ölçeğin Geliştirilme Süreci

Ölçülmek istenen özellikler için kullanılan maddelerin nicelik ve nitelik olarak yeterliliğini ifade eden kapsam geçerliğini belirlemede sıkça kullanılan yöntemlerden biri de uzman görüşlerine başvurmaktır (Büyüköztürk, 2007). Bu çerçevede, 6'sı demografik toplam 44 maddelik taslak bir ölçek hazırlanmıştır. Bu taslak ölçekle, sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi derslerinde karşılaştıkları problemlerin tespit edilip

edilemeyeceği konusunda, 4 beden eğitimi alanında uzman akademisyen, 3 eğitim bilimlerinde uzman akademisyen, 2 istatistik analizler konusunda uzman akademisyen ve maddelerin anlaşılabilirliği ile ilgili olarak bir Türk dili uzmanının görüşleri alınmıştır.

Uzmanlara verilen 44 maddelik ölçeğin her bir maddesi için kapsam geçerlilik oranları bulunmuş ve istatistiksel olarak anlamsız bulunan maddeler elimine edildikten sonra geriye kalan 28 maddenin 6'sı demografik olmak üzere 22 maddenin kapsam geçerlilik oranlarının ortalaması alınarak kapsam geçerlilik indeksi 0.78 olarak bulunmuştur.

Ölçek geliştirme sürecinde görüşlerine başvurduğumuz uzman sayısının 10 olması nedeniyle kapsam geçerlilik ölçütü 0.62 olması gerekir. Sonuç olarak $KGİ > KGÖ$ ($0.78 > 0.62$) olduğu için oluşturulan tüm ölçeğin kapsam geçerliliği istatistiksel olarak anlamlıdır.

3.4. Verilerin Toplanması

Tokat il merkezinde araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerine toplam 245 ölçek elden dağıtılmıştır. Geriye dönen 223'ü tekrar kontrol edilerek hatalı veya eksik doldurulan 23'ü değerlendirme dışı bırakıldı. 200 ölçek verisi analiz için değerlendirmeye alınmıştır.

Sınıf öğretmenlerine iki bölümden toplam 28 soru sorulmuştur. Bu sorulardan 6 tanesi öğretmenlerin yaş, cinsiyet, toplam hizmet yılı, mezuniyet alanı, okuttuğu sınıf ve formasyon durumlarını içeren demografik sorulardan oluşurken, diğer 22 soruda ise beden eğitimi ve spor dersi uygulamalarında karşılaştıkları problemlere yönelik geliştirilen sorulardan oluşmaktadır. Ölçeklerin uygulaması aşamasında araştırmacı, öğretmenlerle birebir görüşme yapılarak, sorularının tam olarak okunması ve doğru cevap verilmesi konusunda bilgi verilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada, veri toplama aracı olarak hazırlanan ölçek kullanılmıştır ve görüşmecilere uygulanmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersi uygulamalarında karşılaştıkları problemlere yönelik ölçek geliştirme çalışmasına 6'sı demografik toplam 28 maddeden oluşan ölçek oluşturulmuştur. Ölçeğin ilk 6 maddesi ise demografik özelliklerin

belirlenmesi amacı ile oluşturulmuştur. Her bir madde için ölçek “Hiç Katılmıyorum=1” ile “Tamamen Katılıyorum=5” arasında olacak biçimde 5’li Likert tipi ölçek üzerinden değerlendirilmeleri istenmiştir.

Analizler için öncelikle Faktör Analizi yöntemi kullanılmıştır.

Faktör analizinde temel amaç vardır. Bunlar;

1-Değişken sayısını azaltmak ve

2- Değişkenler arasındaki ilişkiden yapıyı ortaya çıkarmak, başka bir ifade ile değişkenleri sınıflamaktır.

Faktör analizinde izlenen aşamalar ;

Veri setinin faktör analizi için uygunluğunun değerlendirilmesi,

Faktörlerin elde edilmesi,

Faktörlerin rotasyonu ve

Faktörlerin isimlendirilmesi, biçiminde özetlenebilir.

Veri Setinin Faktör Analizi İçin Uygunluğunun Değerlendirilmesi

Bu aşamada değişkenler arasındaki kolerasyon katsayıları incelenir. İstenen değişkenler arası kolerasyon katsayılarının yüksek olmasıdır. Bu amaçla veri setinin Barlett Testi (Barlett test of Sphericity) ve Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örnek yeterliliği ölçütleri incelenir.

Kaiser-Meyer-Olkin örneklem yeterliliği ölçütü ise gözlenen kolerasyon katsayıları büyüklüğü ile kısmi kolerasyon katsayılarının büyüklüğünü karşılaştıran bir indekstir. KMO oranının (0.5)’in üzerinden olması gerekir. Oran ne kadar yüksek olursa veri seti faktör analizi yapmak için o kadar iyidir. KMO değerleri aşağıdaki Tablo 1’deki gibi yorumlanır.

Tablo 1. Veri Setine Ait Barlett Testi ve KMO Değerlerinin Yorumu

Uygulanan Test		Sonuç
KMO		0.691
Bartlett Test	Ki-Kare	1239.30
	p	<0.001

Tablo 1’e göre çalışmada kullanılan veri setine ait KMO değeri %69.1 dir. $0.691 > 0.50$ olduğu için veri seti faktör analizi için uygundur. Barlett Testi değeri ise 0.05 den küçük olduğu için anlamlıdır ve H_0 hipotezi reddedilir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1. Bulgular

Bu bölümde, “sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersinde karşılaştıkları problemlere yönelik ölçek geliştirilmesi” adlı çalışma kapsamında elde edilen bulgular yer almaktadır.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin cinsiyete göre dağılımları Tablo 2’ de verilmiştir

Tablo 2. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlere Göre Dağılımları

Cinsiyet	n	%
Erkek	97	48,50
Bayan	103	51,50
Toplam	200	100

Tablo 2’ye bakıldığında araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin 103’ü bayan (%51.50), 97’si erkeklerden (%48.50) oluşmaktadır.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin yaşa göre dağılımları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Sınıf Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre Dağılımları

Yaş	n	%
24-30	37	18,50
31-37	69	34,50
38-44	52	26,00
45-51	27	13,50
≤52	15	7,50
Toplam	200	100

Tablo 3’e bakıldığında sınıf öğretmenlerinin 24-30 yaş grubunda 37 kişi (%18.50), 31-37 yaş grubunda 69 kişi (%34.50), 38-44 yaş grubunda 52 kişi (%26.00)

45-51 yaş grubunda 27 kişi (%13.50), 52 yaş ve bu yaştan büyük grupta 15 kişi (%7.50) olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin toplam hizmet yılına göre dağılımları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Sınıf Öğretmenlerinin Toplam Hizmet Yılına Göre Dağılımları

Toplam Hizmet Yılı	n	%
≤10	89	44,50
11-20	62	31,00
≥21	49	24,50
Toplam	200	100

Tablo 4’e bakıldığında sınıf öğretmenlerinin 10 yıl ve altı hizmet yılı grubunda 89 kişi (%44.50), 11-20 hizmet yılı grubunda 62 kişi (%31.00), 21 yıl ve üzeri hizmet yılı grubunda 49 kişi (%24.50) olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin mezuniyet alanlarına göre dağılımları Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Sınıf Öğretmenlerinin Mezuniyet Alanlarına Göre Dağılımları

Mezuniyet Alanı	n	%
Alan1	163	81,50
Alan2	37	18,50
Toplam	100	100

Tablo 5’e bakıldığında alan içinden mezun olan sınıf öğretmenlerinin 163 kişi (%81.50), alan dışından mezun olan sınıf öğretmenlerinin 37 kişi (%18.50) olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin okuttukları sınıflara göre dağılımları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıflara Göre Dağılımları

Okuttuğumuz Sınıf	n	%
1.Sınıf	19	9,50
2.Sınıf	43	21,50
3.Sınıf	48	24,00
4.Sınıf	42	21,00
5.Sınıf	48	24,00
Toplam	200	100

Tablo 6’ya bakıldığında 1.sınıfları okutan sınıf öğretmenleri sayısının 19 kişi (%9.50), 2.sınıfları okutanların 43 kişi (%21.50), 3.sınıfları okutanların 48 kişi (%24.00), 4.sınıfları okutanların 42 kişi (%21.00), 5 sınıfları okutanların 48 kişi (%24.00) olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin formasyonlarına göre dağılımları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Sınıf Öğretmenlerinin Formasyonlarına Göre Dağılımları

Formasyon	n	%
Evet	29	14,50
Hayır	171	85,50
Toplam	200	100

Tablo 7’ye bakıldığında sınıf öğretmenlerinin alan dışından mezun olup formasyon alanların sayısı 29 kişi (%14.50), alan içinden mezun olup formasyon almasına gerek olmayan sınıf öğretmenlerinin sayısı 171 kişi (%85.50) olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada amaç değişkenler arası ilişkileri en yüksek derecede temsil edecek az sayıda faktör elde etmektir. Çalışma için faktör sayısı 4 (dört) olarak hesaplanmıştır.

Faktörlerin isimlendirilebilmesi için bir faktör altında büyük yüklere sahip değişkenleri gruplamak gerekir. Çalışmada 22 madde 4 faktör altında gruplanmıştır.

Birinci faktör altındaki maddelere bakıldığında bu 10 maddenin beden eğitimi ve spor derslerinin uygulanmasına yönelik maddeler olduğu görülmüştür.

İkinci faktör altındaki maddelere bakıldığında bu 3 maddenin beden eğitimi ve spor derslerinin işlendiği fiziksel ortamlara yönelik maddeler olduğu görülmüştür.

Üçüncü faktör altındaki maddelere bakıldığında bu 5 maddenin beden eğitimi ve spor derslerinin önemsenmesine yönelik maddeler olduğu görülmüştür.

Dördüncü faktör altındaki maddelere bakıldığında bu 4 maddenin beden eğitimi ve spor derslerinin formasyonuna yönelik maddeler olduğu görülmüştür. Bu 4 faktör Tablo 8'deki gibi isimlendirilmiştir.

Tablo 8. Faktörlerin İsimlendirilmesi

1.Faktör	—————▶	Uygulama problemleri
2.Faktör	—————▶	Fiziksel problemler
3.Faktör	—————▶	Önemseme problemleri
4.Faktör	—————▶	Formasyon problemleri

4.1.1. Ölçeğin Geçerliliği (Geçerlilik Analizi)

Rotasyonun amacı, yorumlanabilir, anlamlı faktörler elde etmektir.

Aşağıda Tablo 9'da dönüştürülmüş faktör yükleri matrisi verilmiştir. Bu matris faktör analizinin nihai sonucudur. Matriste maddeler ve ait olduğu faktör arasındaki kolerasyonlar görülmektedir.

Tablo 9'e göre 4, 5, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17 ve 6. maddeler en büyük yüklerini sırasıyla 0.733, 0.629, 0.555, 0.542, 0.530, 0.505, 0.486, 0.453, 0.385, 0.345 ile 1. faktör altında almışlardır. 6. ve 15. maddeler de faktör yükleri düşük güvenirlikte çıkmıştır ancak istatistiksel olarak böyle olsa bile uzmanlar bu maddelerin uygulama problemleri faktöründe bulunmasını uygun görmüştür.

7,8 ve 9. maddeler en büyük yüklerini sırasıyla 0.780, 0.775, 0.732 ile 2. faktör altında almışlardır.

18, 19, 20, 21 ve 22. maddeler en büyük yüklerini sırasıyla 0.754, 0.727, 0.622, 0.440, 0.438 ile 3. faktör altında almışlardır.

1, 2, 3 ve 14. maddeler ise en büyük yüklerini sırasıyla 0.686, 0.636, 0.636, 0.434 ile 4. faktör altında almışlardır. Sonuç olarak 22 madde 4 faktör altında toplanmıştır.

Tablo 9. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Problem Belirleme Ölçeği İle İlgili Dönüştürülmüş Faktör Yükleri Matrisi

Gruplar	Maddeler	Faktörler			
		1	2	3	4
Uygulama Problemleri	4.Beden eğitimi konusunda formasyon almak bu dersin işlenmesini kolaylaştıracaktır.	0.733	0.087	0.044	0.007
	5.Beden eğitimi dersi vermek için alana yönelik özel bir eğitim almak gerekmektedir.	0.629	0.119	0.214	0.285
	10.Beden eğitimi dersi için yeterli tesis ve malzemenin olması dersin amaçlarına ulaşmamızı kolaylaştıracaktır.	0.555	0.177	0.309	0.089
	12.Beden eğitimi dersine çocukların spor malzemeleriyle katılmasına dikkat ediyorum.	0.542	0.111	0.044	0.055
	17.Beden eğitimi dersinde başka dersler yapılmasını uygun bulmuyorum.	0.530	0.075	0.118	0.083
	11.Beden eğitimi dersine spor malzemeleriyle katılmaya dikkat ediyorum.	0.505	0.264	0.027	0.214
	16.Beden eğitimi dersinin sınıfta yapılması öğrencileri mutlu etmiyor.	0.486	0.305	0.167	0.446
	13.Beden eğitimi dersinde çocuklara sporu sevdirdiğime ve spor yapma alışkanlığı kazandırmaya çalışıyorum.	0.453	0.319	0.045	0.365
	15.Beden eğitimi dersinde öğrenciler başka bir ders yapılmasına istekli olmuyorlar.	0.385	0.100	0.150	0.334
	6.Beden eğitimi dersinin işlenebilmesi için okul yönetimi yeterince katkıda bulunmaktadır.	0.345	0.061	0.152	0.253
Fiziksel Problemler	7.Beden eğitimi dersinin ders saati bu dersin işlenmesi için yeterlidir.	0.042	0.780	0.100	0.043
	8.Beden eğitimi dersi için okulun tesisleri yeterlidir.	0.268	0.775	0.027	0.038
	9.Beden eğitimi dersi için okulun malzemeleri yeterlidir.	0.136	0.732	0.213	0.118
Önemseme Problemleri	18.Beden eğitimi dersi sınıf öğretmenlerinin ders yoğunluğunun fazla olmasından dolayı pek yapılamıyor.	0.143	0.114	0.754	0.008
	19.Beden eğitimi dersine beden eğitimi öğretmenlerinin girmesi daha yararlı olacaktır.	0.388	0.094	0.727	0.084
	20.Beden eğitimi dersi çocukları fiziksel, zihinsel ve sosyal yönden olumlu etkiler.	0.221	0.132	0.622	0.132
	21.Beden eğitimi dersi oyun çağındaki çocuklar için diğer derslere göre biraz daha önemlidir.	0.031	0.095	0.440	0.050
	22.Beden eğitimi dersinde kalıcı davranış biçimlerinin kazanıldığını gözlemliyorum.	0.209	0.031	0.438	0.018
Formasyon Problemleri	1.Beden eğitimi dersi vermek için yükseköğretimde aldığım dersler yeterlidir.	0.218	0.022	0.102	0.686
	2.Beden eğitimi dersinin amaç ve ilkelerini yeterince biliyorum.	0.192	0.271	0.068	0.636
	3.Beden eğitimi dersini uygulamak için kendimi yeterli buluyorum.	0.003	0.077	0.062	0.636
	14.Beden eğitimi ders saatini bu dersin işleniş için ayırıyorum.	0.242	0.213	0.235	0.434

4.1.2. Güvenirlik Analizi

Araştırma kapsamında oluşturulan alt boyutların (Uygulama problemleri, Fiziksel problemler, Önemseme problemleri, Formasyon problemleri) ölçek güvenilirliğinin değerlendirilmesinde iç tutarlık katsayıları (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Analizler sonucunda bulunan Cronbach Alpha katsayıları Tablo 10'daki gibi bulunmuştur.

Tablo 10. Sınıf Öğretmelerinin Beden Eğitimi Ve Spor Dersi Uygulamalarında Karşılaştıkları Problemlere Yönelik Ölçekle İlgili Faktörlere Göre Cronbach's Alpha (İç Tutarlık) Katsayıları

	Alpha Katsayısı
Uygulama Problemleri	0.753
Fiziksel Problemler	0.761
Önemseme Problemleri	0.594
Formasyon Problemleri	0.559

Ölçekte yer alan k sorunun varyansları toplamının genel varyansa oranlanması ile bulunan ve 0 ile 1 arasında değerler alan alpha katsayısı ölçek sorularının homojen bir yapıyı açıklamak üzere bir bütün oluşturup oluşturmadıklarını araştırır. Maddeler arasında negatif korelasyon varsa Cronbach's Alpha Katsayısı negatif çıkar. Alpha değerinin negatif çıkması güvenilirlik modelinin bozulmasına neden olur. Alpha katsayısının bulunabileceği aralıklar ve buna bağlı güvenilirlik durumu aşağıda Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Sınıf Öğretmelerinin Beden Eğitimi Ve Spor Dersinde Karşılaştıkları Problemlere Yönelik Ölçekle İlgili Alpha Katsayısı Ve Güvenilirlik Durumu

Alpha Değeri	Yorum
$0.00 \leq \alpha < 0.40$	Güvenilir değil
$0.40 \leq \alpha < 0.60$	Düşük güvenilirlikte
$0.60 \leq \alpha < 0.80$	Oldukça güvenilir
$0.80 \leq \alpha < 1.00$	Yüksek derecede güvenilir

Buna göre alfa değerlerine göre alt boyutların ölçek güvenilirlikleri 1. ve 2. alt boyutlar için oldukça güvenilir, 3. ve 4. alt boyutlar için ise düşük güvenilirlikte bulunmuştur.

İç tutarlık değerlendirmesine göre güvenilir olduğu belirlenen alt boyut maddelerinin toplanabilirlik özelliği olması nedeniyle her bir alt boyut için maddeler toplanıp alt boyut toplam puanları hesaplanmıştır.

Değerlendirmenin daha kolay yapılabilmesi için her alt boyuta göre alt boyut toplam madde puanları yüzlük sisteme çevrilerek hesaplanmıştır. Çevrim için her alt boyut toplam madde puanı bulunan katsayı ile çarpılmıştır. Katsayılar her alt boyut için ayrı hesaplanmıştır. Hesap için alt boyut maddelerinin alabileceği maksimum puan toplamı kullanılmıştır. Yüzlük sisteme çevrim mantığı ve kullanılan katsayılar aşağıda Tablo 12'deki gibidir.

Tablo 12. Alt Boyut Puanlarının Yüzlük Sisteme Çevrimi

Alt boyutlar	Açıklama (5'li ölçek kull.)	Katsayı
1.alt boyut (Uygulama Problemleri)	10 madde için mak. $10 \times 5 = 50$	100/50
2.alt boyut (Fiziksel Problemler)	3 madde için mak. $3 \times 5 = 15$	100/15
3.alt boyut (Önemseme Problemleri)	5 madde için mak. $5 \times 5 = 25$	100/25
4.alt boyut (Formasyon Problemleri)	4 madde için mak. $4 \times 5 = 20$	100/20

(Hesaplamalar hazır istatistik yazılımı ile yapıldı (IBM SPSS Statistics 19))

4.2. Yorum

Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersinde karşılaştıkları problemlere yönelik ölçek geliştirilmeye katılan öğretmenlere ait kişisel bilgilerle ilgili bulgulara ilişkin değerlendirmeler.

Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersinde karşılaştıkları problemlere yönelik ölçek geliştirilmesi''ne katılan öğretmenlerin, 103'ü bayan (%51.50), 97'si erkeklerden (%48.50) toplam 200 sınıf öğretmeni oluşmaktadır. Bu sonuçlara göre çalışmaya katılan erkek ve bayan öğretmenlerin katılım oranlarında önemli bir farkın olmadığı görülmektedir.

Yaş durumlarına göre dağılımları incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin 24-30 yaş grubunda 37 kişi (%18.50), 31-37 yaş grubunda 69 kişi (%34.50), 38-44 yaş grubunda 52 kişi (%26.00) 45-51 yaş grubunda 27 kişi (%13.50), 52 yaş ve bu yaştan büyük

grupta 15 kişi (%7.50) toplam 200 sınıf öğretmeni olduğu görölmektedir. Bu sonuçlara göre yapılan çalışmada sınıf öğretmenlerinin 31- 37 yaş aralığında katılımın daha fazla olduğu görölmektedir.

Toplam hizmet yılına bakıldığında sınıf öğretmenlerinin 10 yıl ve altı hizmet yılı grubunda 89 kişi (%44.50), 11-20 hizmet yılı grubunda 62 kişi (%31.00), 21 yıl ve üzeri hizmet yılı grubunda 49 kişi (%24.50) toplam 200 sınıf öğretmeni olduğu görölmektedir. Bu sonuçlara göre 10 yıl ve altı hizmet yılı çalışan öğretmen sayısının fazla olduğu görölmektedir.

Mezuniyet alanına bakıldığında alan içinden mezun olan sınıf öğretmenlerinin 163 kişi (%81.50), alan dışından mezun olan sınıf öğretmenlerinin 37 kişi (%18.50) toplam 200 sınıf öğretmeni olduğu görölmektedir. Bu sonuçlara bakıldığında eğitim fakülteleri sınıf öğretmenliği lisans mezunlarının (alan içi) çoğunlukta olduğu görölmektedir.

Okuttukları sınıflara bakıldığında 1.sınıfları okutan sınıf öğretmenleri sayısının 19 kişi (%9.50), 2.sınıfları okutanların 43 kişi (%21.50), 3.sınıfları okutanların 48 kişi (%24.00), 4.sınıfları okutanların 42 kişi (%21.00), 5 sınıfları okutanların 48 kişi (%24.00) toplam 200 sınıf öğretmeni olduğu görölmektedir. Sonuçlara göre 1. Sınıflar hariç diğer sınıfları okutan öğretmenlerin sayılarında önemli bir farkın olmadığı görölmüştür.

Formasyon durumlarına bakıldığında, alan dışından mezun olup formasyon eğitimi alanların sayısı 29 kişi (%14.50), alan içinden mezun olup formasyon almasına gerek olmayan sınıf öğretmenlerinin sayısı 171 kişi (%85.50) toplam 200 sınıf öğretmeni olduğu görölmektedir. Bu sonuçlara göre sınıf öğretmenliği bölümünden mezun olan öğretmenlerin sayılarının daha fazla olduğu görölmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersinde karşılaştıkları problemlere yönelik ölçek geliştirilmesi amacı ile yapılmıştır.

5.1. Sonuç

Ölçeğin geçerliliğini test etmek amacı ile yapılan Dönüştürülmüş Faktör Yükleri Matrisi, Faktör Analizi sonucu Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Karşılaştıkları Problemlere Yönelik Geliştirilen Ölçeğin 22 maddesi 200 sınıf öğretmenine uygulanıp 4 alt boyuta ayrılmıştır. Elde edilen veriler Ölçeğin geçerli olduğunu ortaya koymuştur.

Ölçeğin güvenilirliğini test etmek için yapılan Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları incelendiğinde 22 madde 4 alt boyutta tanımlanan ölçeğin iç tutarlılığının kabul edilebilir sınırların içinde olduğu görülmüştür. Ölçeğin faktör katsayılarının 0.753 ile 0.559 arasında olması ölçeğin güvenilirliğinin göstergesidir. Katsayı değerlerinin ölçek için elde edilen bu değerler kabul edilebilirlik düzeyindedir.

Sonuç olarak, sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersinde karşılaştıkları problemlere yönelik geliştirilen ölçeğin iç tutarlığı ve geçerliği ile ilgili olarak elde edilen veriler, geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu ortaya koymuştur

Geçerlik ve güvenirlüğün devam eden bir süreç olması nedeniyle farklı gruplara ve daha fazla katılımcı sayısı ile yapılacak çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır

Bu çalışma sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersinde karşılaştıkları problemlere yönelik ölçek geliştirmek, bu alanda yapılacak olan diğer çalışmalara yardımcı olarak temel oluşturabilir.

5.2. Öneriler

Ölçek geliştirmede ilk olarak, sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersindeki problemlerinin çözümüne yönelik, daha detaylı çalışmaların yapılmasını sağlamaktır.

Ölçekte ileri sürülen, sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik problemlerin belirlenmesidir. Beden eğitimi ve spor dersine yönelik problem belirleme

ölçeği dört alt boyutta ve ihtiyaç duyulması halinde başka boyutlarda da değerlendirilebilir. Örneğin, birinci alt boyut uygulama, ikinci alt boyut fiziksel, üçüncü alt boyut önemseme, dördüncü alt boyut ise formasyon durumlarını analiz ederek beden eğitimi derslerinin daha verimli yapılabilmesi için sınıf öğretmenlerine ders işlenişinde kolaylık sağlayabilir. Geliştirilen bu ölçek bölgesel boyutta uygulanabileceği gibi Türkiye genelinde de uygulanabilir. Bu bağlamda sınıf öğretmenlerinin hem bölgesel hem de Türkiye genelindeki beden eğitimi derslerinde karşılaştığı problemler tespit edilebilir. Uygulanacak bu ölçek taşra ve büyük şehirlerdeki sınıf öğretmenleri arasında beden eğitimi ve spor dersindeki karşılaştıkları problemlerin iki bölge arasındaki oranlamaları tespit edilebilir. Bu ölçek sadece sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor derslerindeki karşılaştıkları problemlerin çözümü noktasında sınırlı kalmamalı ölçek, beden eğitimci branş öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor derslerindeki karşılaştıkları problemlerin çözümü noktasında da uygulanabilmelidir. Ayrıca ölçek üzerinde daha detaylı çalışmalar yapılarak diğer branşlardaki öğretmenlerin sorunlarının çözümü noktasında da geliştirilip uygulanabilmelidir.

KAYNAKLAR

- AÇIKADA, C. *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştirmede Müfredat Programı Sorunları*, Spor Bilimleri Dergisi s:941 (1992).
- AKYÜZ, Y. *Türk Eğitim Tarihi*, Pegem Yayıncılık, Ankara (2012).
- ALPAM, C. *Eğitim Bütünlüğü içinde Beden Eğitimi ve Çağlar Boyu Gelişimi*, Milli Eğitim Basım Evi, İstanbul (1972).
- ARACI, H. *Okullarda Beden Eğitimi*, Yardımcı Ofset Yayınları, Ankara (1998).
- ARACI, H. *Okullarda Beden Eğitimi*. Ankara: Bağırhan Yayınevi (2000).
- ARSLAN, Y. *Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Birinci Kademe Beden Eğitimi Ders Programlarına ve Beden Eğitimi Dersine İlişkin Görüşleri* Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknoloji Programı Yüksek Lisans Tezi, Ankara (2008).
- ARSLAN, Y. ALTAY, F. *Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Görüşlerinin Bazı Eğilimleri Açısından İncelenmesi*, Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi,; 11(1): 14–23 (2009).
- AYDOĞAN, H. *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Meslekte Karşılaştıkları Sorunlar* (Trabzon İli Uygulaması), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara. (2006).
- BLOOM, B. *Stability and Change in Human Characteristics*, 1974
- BUSCHNER, G.A. *Teaching elementary physical education: Whose responsibility?* Education. Vol.105, No.1. 34-39 (2001).
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı*, 7. baskı, Ankara: Pegem A Yayıncılık (2007).
- CEYLAN, E. *İlk Öğretim okullarında Görev yapan Sınıf öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersi İle ilgili Bilgi Tutum ve Uygulamaları*, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Niğde (2006).

- ÇAMLIYER, H. *İlkokullarda Beden Eğitimi Ders Uygulamalarının Öğretim Programları*, 1 Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu, Milli Eğitim Basımevi, Ankara (1991).
- ÇOLAKOĞLU, T. *Sporun Toplumda Yaygınlaştırılması Açısından Okul Sporları*, Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Ankara (2004).
- ÇUMRALIĞİL, B. *Seçilmiş Bazı İllerdeki Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi Öğretiminin Yapısı ve Sorunları*. (Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara (1995).
- DECORBY, K., Halas, J., Dixon, S., Wintrup, L., Janzen, H. *Classroom Teachers and the Challenges of Delivering Quality Physical Education*. The Journal of Educational Research; Vol. 98; No. 4: 208-220 (2005).
- DEMİRHAN, G. *Spor Eğitiminin Temelleri*. Ankara: Spor Yayınevi ve Kitabevi – Bağırhan Yayınevi (2006).
- ERDEN, M. *Eğitim Psikolojisi*, Arkadaş Yayınevi, Ankara (1997).
- ERDEN, M. *Sınıf Yönetimi*. Alkım Yayınevi, İstanbul (2000).
- ERHAN, S.E. “Doğu Anadolu Bölgesi İl Merkezlerinde Beden Eğitimi Dersinin İşlenebilirliği, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sorunları Ve Bunların Öğrenci Tutumları Üzerine Etkisi” Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi (2009).
- ERTÜRK, S. *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Meteksan A.Ş. Matbaacılık (1979).
- FİDAN, N. *Okulda Öğrenme ve Öğretme*, Ankara: Alkım Yayınları (1996).
- FİDAN, N., Erden M. *Eğitime Giriş*, İstanbul. Alkım Yayınevi (1998).
- GALLAGHER JJ., *Teaching for understanding and application of science knowledge*, School Science and Mathematics, 100 (9), 310-319 (2000).
- GÜLLÜ, M., Korucu, G., *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitim Derslerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*, 4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu, 10–11 Haziran, Bursa: Burfaş Ofset Tesisleri. (2005).

- GÜLLÜ, M., ARSLAN,C., GÖRGÜT, İ., UĞRAŞ, S., *İlköğretim Beden Eğitimi dersi (1-8. sınıflar) öğretim programı ve kılavuzunun incelenmesi*, Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğrt. Kongresi 25-27 Mayıs 2011, Van/YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı,134-141 (2011).
- GÜNEŞ, A. *Okullarda Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi* (3. baskı). Ankara: Pegem yayıncılık (2003).
- HACISALİH, B. *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders Performanslarının Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi*, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi , Ankara (2006).
- İNAL, A. N. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimine Giriş*, Selçuk Üniversitesi Basımevi, Konya (1998).
- KARACAOĞLU, Ö.C. *Öğretmenlerin Yeterlilik Alguları*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt:V, Sayı:I, 70-97 Haziran (2008).
- KARAGÜL, T. *Beden Eğitimi Öğretim Yöntemleri*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, No:589, Eskişehir (1993).
- KARAKUŞ, S. *Eğitim Bütünlüğü İçerisinde Orta Dereceli Okullarda Beden Eğitimi ve Spor Etkinlikleri*. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. (1), 279-293 (1999).
- KARAKÜÇÜK, S. *Rekreasyon, (Boş zamanları Değerlendirme)* Gazi Yayın evi Ankara (1998).
- KARSLI , M.D. *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Pagem A Yayıncılık, Ankara. (2005).
- KAVCAR, C. *Cumhuriyet Döneminde Dal Öğretmeni Yetiştirme*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dersgisi Cil:35, Sayı:1 Ankara (2002).
- KEMERLİOĞLU, E. *Eğitim sosyolojisi*, Saray Kitap Evleri, Ankara, s: 172. (1996).
- KOÇYİĞİT, F., Öztürk, F. *İlkokul Ve İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersi Uygulama Sorunu*. Birinci Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu. İzmir: MEB Yayınları (1991).
- KURAN, K. *Öğretmenlik Mesleği (Niteliği ve Önemi)*. Mikro Yayınları. Öğretmenlik Mesleğine Giriş Ankara, (2002).

- KUL, M. *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sorunları ve performanslarına Etkisi*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Sakarya (2008).
- LEIF, J. *Genel Pedagoji*. (Çev. Nejat Yüzbaşıoğulları), İstanbul: Milli Eğitim Basımevi (1980).
- LEVENT, B. *Sınıf Öğretmenlerinin Kişilik Özelliklerinin İletişim Becerilerine Etkisi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi (2011).
- MALİNA, R. M. *Tracking Of Physical Activity And Physical Fitness Across The Lifespan*. Research Quarterly Exercise Sport, 67(S3): 48-57 (1996).
- MEB. *Okul Öncesi Eğitim Programları*, Okul Öncesi Genel Müdürlüğü, İstanbul, (1994).
- MEB. Tebliğler Dergisi, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı, Cilt:66, Sayı:2551, Ankara (2003).
- Milli Eğitim Bakanlığı. *İlk, Orta, Lise Ve Dengi Okullar Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programları*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, s: 78-80 (1997).
- MUALLİMOĞLU. N. *Çocuklara ve Gençlere Beden Eğitimi*, Avcıol Basım, İstanbul, (1998).
- NEWTON, D.P. *Newton, D.P. Can Elementary Textbooks Help Teachers Teach Physical Education For Understanding?* Int J Phys Educ. Vol: 42 no:1. 26-34. (2005).
- OCAK, Y. Tortop, Y. *Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Derslerine İlişkin Genel Görüşleri Ve Beden Eğitimi Derslerini Yürütürken Karşılaştıkları Sorunları*. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi. 3-5 Kasım MUĞLA (2006.)
- OECD (Organisation for Economic Cooperation and Development) *Thematic Review of the Transition from Initial Education to Working Life*, United Kingdom, Country Note (1999).
- ORAL, B. Şentürk, H. *Farklı Branşlardan Mezun Olup Sınıf Öğretmeni Olarak Atanan Öğretmenlerin Mesleki Yeterliklerine İlişkin Müfettiş Ve Öğretmenlerin Algıları*. Cumhuriyetin 75. Yılında İlköğretim Birinci Ulusal Sempozyumu, Başkent Öğretmen Evi, Ankara (27-28 Kasım 1998).

- ÖZDEMİR, A. *Orta Öğretimde Beden Eğitimi ve Spor Derslerinin Uygulanabilirliği, Çorum İli ve İlçelerindeki Farklılıkların Değerlendirilmesi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Samsun, S.2 (2000).
- ÖZDEMİR, S. ve YALIN, H.İbrahim. *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Ankara: Nobel Yayınları (1999).
- ÖZŞAKER, M. ve Orhun, A., “*İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersinin Amaç ve İçeriğine İlişkin Sorunlar*”, 4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, Pehlivan, Z., Dönmez, B., Yaşat, H. Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Görüşleri. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. (X) 3:51-62 (2005).
- PEHLİVAN, Z. Dönmez, B., Yaşat, H. *Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Görüşleri*, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. (X) 3:51-62 (2005).
- PORTMAN, P.A. *Preservice Elementary Education Majors Beliefs About Their Elementary Physical Education Classes (Pt. 1)*. Indiana Association for Health, Physical Education, Recreation and Dance Journal, 25 (2) 25-28. (1996).
- SAYDAM, R. *İlköğretim Okulu I ve II. Devre Müzik Eğitiminde Eğitimci Sorunu*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, İnönü Üniversitesi, Malatya (2003).
- SEFEROĞLU, S. *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Pagem Yayıncılık. Ankara (2006).
- SENEMOĞLU, N. *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Özsen Matbaası, Ankara (1998).
- SENEMOĞLU, N. “*Türkiye’de Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamaları, Sorunları, Öneriler*”, Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi., Sayı: 5 :154-193 (2003).
- SÖNMEZ, T. *Ankara’daki Ortaöğretim Kurumlarında Uygulanan Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Sorunlarına İlişkin Bir İnceleme*. Milli Eğitim Dergisi. Sayı. 162, 270-279, Ankara (2004).

- ŞİRİN, E.F. “İlköğretim Okullarında Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersiyle İlgili Tutum ve Uygulamaları”.4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, 10-11 Haziran, Bursa, 96-102, TAMER, Kemal. ve PULUR, Atilla. (2001). *Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Ada Matbaacılık (2005).
- TAŞMEKTEPLİĞİ, Y. Yılmaz, Ç. İmamoğlu, O. Kılıcıgil, E. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2006, 4,139–147, Ankara (2006).
- TARAS, H. *Physical Activity and Student Performance at School. J Sch Health*; 75(6):214-218 (2005).
- TAYMAZ, A. “Devlet Ve Özel ilköğretim Okullarında Görev Yapan Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Sorunlarının Araştırılması” (Antalya İl Örneği), Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek lisans Tezi Burdur (2011).
- TEZCAN, M. *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Zirve Ofset (1994).
- TOPKAYA, İ. *Beden Eğitimi ve Spor Öğretiminin Eğitsel Temelleri*. Nobel Yayınevi, Ankara (2004).
- TOPKAYA, İ. *Sınıf Öğretmenliğinde Beden Eğitimi Öğretimi*. Kriter Yayınevi, İstanbul (2011).
- USLU, S. *Ortaöğretim Sporcu Öğrencilerinin Problemleri, Spordan ve Beden Eğitimi Dersinden Beklentilerinin İncelenmesi (Zonguldak İli Örneği)* Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara (2004).
- UYSAL, S. *Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Yükseköğretim Kurumları ve Bu Kurumlarda Uygulamaya Konulan Sanat Eğitimi Ders Programları*. Kastamonu Eğitim Dergisi. Cilt. 11, No. 1: 121-130 (2003).
- VARIŞ, F. *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi (1991).
- YANPAR, T. *Ankara ilkokullarındaki ikinci devre (4-5. sınıf) Öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği ve konu alanlarıyla ilgili görüşleri*. H. U. Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı: 9. 257-262 (1993).

- YAYLACI, F. *İlköğretim Okulları Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi*. Afyon Kocatepe Üniversitesi-Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 1:95-106 (1998).
- YENAL, T., ÇAMLIYER,H., SARACALOĞLU,A., *İlköğretim İkinci Devre Çocuklarında Beden Eğitimi ve Spor Etkinliklerinin Motor Beceri ve Yetenekler Üzerine Etkisi*, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,IV,(3): S.15-16 (1999).
- YETİM, A. *Öğretmenlik Mesleği ve Beden Eğitimi Öğretmeninin Sosyal Görevleri*. Türkiye Sosyal Araştırma Dergisi, Cilt 3, Sayı 3, 222–234 Ankara (1999).
- YÜZÜAK, E. *Kütahya’da İlköğretim ve Liselerde Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Sorunlarının Araştırılması*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya (2006).
- ZORBA,E. *Fiziksel Uygunluk*, Gazi Yayınevi, Muğla (2001).
- (YÖK). *Program Geliştirme Raporu* (Mart 1998).
- XIANG, P., Lowy, S., McBride, R. *The Impact Of A Field-Based Elementary Physical Education Methods Course On Preservice Classroom Teachers' Beliefs*.*Journal Of Teaching In Physical Education*, 21(2), 145-161 (2002).

Ek 1. Ölçek İçin Valilik İzin Belgesi

TC.
TOKAT VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.0.60.13-774.01-
Konu : Anket İzni Verilmesi

21899

08-12-2011

VALİLİK MAKAMINA
TOKAT

Gaziosmanpaşa Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda görevli Uzman Recep BOZDEMİR' in ilimiz merkezindeki ilköğretim okullarında "Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Spor Derslerinde Karşılaştıkları Problemler" konusunda hazırlamış olduğu bilimsel amaçlı anket çalışmasını ilköğretim okulu öğretmenlerine uygulamak istenmektedir.

Söz konusu anket çalışmasının merkez ilköğretim okulu öğretmenlerine uygulanması müdürlüğümüzce de uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğünde olurlarınıza arz ederim.

Ömer ALBAĞRAK
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
8/12/2011
Hacı Mehmet KARA
Vali a.
Vali Yardımcısı

İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Hükümet Konağı Kat 3
60100 Tokat
Hizmetçi Eğitim Şubesi

Tel : (0356) 214 10 17-170
Faks : (0356) 214 11 86
İnternet: <http://tokat.meb.gov.tr>
E-mail : hizmetci60@meb.gov.tr

Ek 2. Ölçek İçin Milli Eğitim Müdürlüğü İzni

T.C.
TOKAT VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

08-12-2011

SAYI : B.08.4.MEM.0.60.13-774.01-
KONU : Anket İzni.

21898

GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
TOKAT

İlgi: 22/11/2011 tarih ve 3092-4839 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde gönderilen araştırma izni Müdürlüğümüz İnceleme Komisyonu tarafından incelenmiş, söz konusu araştırmanın yapılmasında herhangi bir sakınca olmayacağı kanaatine varılmış olup, konu ile ilgili Valilik Makam Onayı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi, uygulamanın okullarımızdaki durum hakkında bilgi sahibi olmak ve veri tabanı oluşturmak açısından tez sonucunun müdürlüğümüze bildirilmesini rica ederim.

Hacı Mehmet KARA
Vali a.
Vali Yardımcısı

EKLER

1 adet makam onayı
1 adet anket

Hükümet Konağı Kat: 3, 60100 TOKAT
Tel:0 (356) 214 10 17-170 Faks:0 (356) 214 11 86
e-mail: tokatmem@meh.gov.tr İnt: <http://tokat.meb.gov.tr>

Bilgi İçin : Abdullah COŞKUN Şef
hizmetici60@meh.gov.tr

Ek 3. Ölçek Form Taslağı

DEĞERLİ ÖĞRETMEN ARKADAŞIM

Hızlı gelişen dünyamızda, beden eğitimi ve sporun giderek artan önemi nedeniyle bu dersin işlenişine yönelik mevcut uygulamaları ve beden eğitimi dersine yaklaşımınızı tespit ederek, bundan sonraki yıllarda yapılacak yeni düzenlemelere ışık tutabilmek için vereceğiniz bilgiler ‘ Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersi uygulamalarında karşılaştıkları problemler ‘ adlı çalışmalarda kullanılacaktır.

I.BÖLÜM

KİŞİSEL BİLGİLER

Aşağıda kişisel durumunuzla ilgili sorular yer almaktadır. Lütfen her soru için bırakılan boşluğu doldurunuz.

1. Cinsiyetiniz? Erkek ( ) Bayan ( )
2. Yaşınız? 24–30 ( ) 31–37 ( ) 38–44 ( ) 45–51 ( ) 52 ve üzeri ( )
3. Toplam hizmet yılınız?.....
4. Üniversite mezuniyet alanınız?.....
5. Okuttuğunuz sınıf?.....
6. Beden eğitimi ile ilgili formasyon aldınız mı? Evet ( ) Hayır ( )

II.BÖLÜM

Bu bölümde halen görev yaptığınız ilköğretim okulundaki beden eğitimi dersinin işlenişi, okulunuzun imkânları, yönetim tavrı ve sizin bu derse ilişkin algılarınızı tespit etmeye yönelik cümleler verilmiştir. Sizden bu cümlelerin verdiği anlamın size göre algılanmasına ilişkin: Tamamen katılıyorum (TMK), katılıyorum (K) kararsızım (KRS), az katılıyorum (AK) veya hiç katılmıyorum (HÇK) şıklarından bir tanesini işaretlemeniz istenmektedir.

Sorular	TMK	K	KRS	AK	HÇK
7. Beden Eğitimi Öğretimime yönelik formasyon bilgim yeterlidir.					
8. Beden eğitimi dersinin amaç ve ilişkilerini yeterince biliyorum.					
9. MEB Beden Eğitimi ders programı öğrencilerin seviyesine uygun olarak hazırlanmıştır.					
10. Beden eğitimi konusunda formasyon almak bu dersin işlenmesini kolaylaştıracaktır.					
11. Beden eğitimi dersi vermek için alana yönelik özel bir eğitim almak gerekmektedir.					
12. Sınıflardaki öğrenci mevcudu Beden Eğitimi öğretimi açısından uygundur					

13. Beden eğitimi dersinin ders saati bu dersin işlenmesi için yeterlidir.					
14. MEB Beden Eğitimi ders programında ünitelerin yoğunluk bakımından dağılımı uygun olarak hazırlanmıştır.					
15. Okulun spor kolunda toplanan bütçe Beden Eğitimi ve spor faaliyetleri için yeterlidir.					
16. Beden eğitimi dersi için yeterli tesis ve malzemelerin olması dersin amaçlarına ulaşmamızı kolaylaştıracaktır.					
17. Beden eğitimi dersine spor ve malzemeleriyle katılmaya dikkat ediyorum.					
18. Beden eğitimi dersine çocukların spor malzemeleriyle katılmalarına dikkat ediyorum					
19. Öğrenciler Beden Eğitimi derslerine spor kıyafetleri ile tam ve eksiksiz olarak katılmaktadırlar.					
20. MEB Beden Eğitimi ders programında haftalık ders saati yeterlidir.					
21. Beden eğitimi dersinde öğrenciler başka bir ders yapılmasına istekli olmuyorlar.					
22. Öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı isteksiz olduklarını gözlemliyorum.					
23. Beden eğitimi dersinde başka dersler yapılmasını uygun bulmuyorum.					
24. Beden eğitimi dersi sınıf öğretmenlerinin ders yoğunluğunun fazla olmasından dolayı pek yapılmıyor.					
25. Öğrenciler Beden Eğitimi ve Spor faaliyetlerinin girecekleri SBS ve ÖSS sınavlarına olumlu etki edeceğini düşünüyorlar.					
26. Beden eğitimi dersi çocukları, fiziksel, zihinsel ve sosyal yönden olumlu etkiler.					
27. Beden eğitimi dersi oyun çağındaki çocuklar için diğer derslere göre biraz daha önemlidir.					
28. Veliler Beden Eğitimi ve spor faaliyetlerinin öğrencilerin gireceği SBS ve ÖSS sınavlarına olumlu etki edeceğini düşünüyorlar.					
29. Genel olarak öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerine karşı yetenekli olmadığını düşünüyorum.					
30. Beden eğitimi dersinin sınıfta yapılması öğrencileri mutlu etmiyor.					
31. Okul yönetimi Beden Eğitimi derslerine gereken önemi vermektedir.					
32. Beden eğitimi dersinin işlenebilmesi için okul yönetimi yeterince katkıda bulunmaktadır.					
33. MEB tarafından belirlenen Beden Eğitimi programının tüm hedef ve davranışlarına ulaşabiliyorum.					
34. Beden eğitimi dersi için okulun tesisleri yeterlidir.					
35. Beden eğitimi dersini uygulamak için kendimi yeterli buluyorum.					
36. Beden eğitimi dersinde çocuklara sporu sevdirdiğime ve spor yapma alışkanlığı kazandırmaya çalışıyorum.					

37. Öğrenciler Beden Eğitimi dersinde edindikleri bilgi ve becerileri kullanabilecekleri ortamları bulmaktadırlar.					
38. Beden eğitimi dersi için okulun malzemeleri yeterlidir.					
39. Beden eğitimi dersi vermek için yüksek öğretimde aldığım dersler yeterlidir.					
40. Veliler öğrencilerin sosyal kültürel ve spor faaliyetlerine katılmalarını lüzumlu görmektedirler.					
41. Beden eğitimi dersinde kalıcı davranış biçimlerinin kazanıldığını gözlemliyorum.					
42. Veliler Beden Eğitimi derslerinin çocukların fiziksel ve zihinsel gelişimine katkıda bulunacağını düşünüyorlar.					
43. Beden eğitimi dersine beden eğitimi öğretmenlerinin girmesi daha yararlı olacaktır.					
44. Beden eğitimi ders saatini bu dersin işlenişi için ayırıyorum.					

KATKILARINIZDAN DOLAYI TEŞEKKÜR EDERİM

**Recep
BOZDEMİR**

Ek 4. Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Problem Belirleme Ölçeği

DEĞERLİ ÖĞRETMEN ARKADAŞIM

Hızlı gelişen dünyamızda, beden eğitimi ve sporun giderek artan önemi nedeniyle bu dersin işlenişine yönelik mevcut uygulamaları ve beden eğitimi dersine yaklaşımınızı tespit ederek, bundan sonraki yıllarda yapılacak yeni düzenlemelere ışık tutabilmek için vereceğiniz bilgiler ‘ Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersi uygulamalarında karşılaştıkları problemler ‘ adlı çalışmalarda kullanılacaktır.

I.BÖLÜM

KİŞİSEL BİLGİLER

Aşağıda kişisel durumunuzla ilgili sorular yer almaktadır. Lütfen her soru için bırakılan boşluğu doldurunuz.

1. Cinsiyetiniz? Erkek ( ) Bayan ( )
2. Yaşınız? 24–30 ( ) 31–37 ( ) 38–44 ( ) 45–51 ( ) 52 ve üzeri ( )
3. Toplam hizmet yılınız?.....
4. Üniversite mezuniyet alanınız?.....
5. Okuttuğunuz sınıf?.....
6. Beden eğitimi ile ilgili formasyon aldınız mı? Evet ( ) Hayır ( )

II. BÖLÜM

Bu bölümde halen görev yaptığınız ilköğretim okulundaki beden eğitimi dersinin işlenişi, okulunuzun imkânları, yönetim tavrı ve sizin bu derse ilişkin algılarınızı tespit etmeye yönelik cümleler verilmiştir. Sizden bu cümlelerin verdiği anlamın size göre algılanmasına ilişkin: Tamamen katılıyorum (TMK), katılıyorum (K) kararsızım (KRS), az katılıyorum (AK) veya hiç katılmıyorum (HÇK) şıklarından bir tanesini işaretlemeniz istenmektedir.

Sorular	TMK	K	KRS	AK	HÇK
1. Beden eğitimi dersi vermek için yüksek öğretimde aldığım dersler yeterlidir.					
2. Beden eğitimi dersinin amaç ve ilişkilerini yeterince biliyorum.					
3. Beden eğitimi dersini uygulamak için kendimi yeterli buluyorum.					
4. Beden eğitimi konusunda formasyon almak bu dersin işlenmesini kolaylaştıracaktır.					
5. Beden eğitimi dersi vermek için alana yönelik özel bir eğitim almak gerekmektedir.					
6. Beden eğitimi dersinin işlenebilmesi için okul yönetimi yeterince katkıda bulunmaktadır.					
7. Beden eğitimi dersinin ders saati bu dersin işlenmesi için yeterlidir.					
8. Beden eğitimi dersi için okulun tesisleri yeterlidir.					
9. Beden eğitimi dersi için okulun malzemeleri yeterlidir.					
10. Beden eğitimi dersi için yeterli tesis ve malzemelerin olması dersin amaçlarına ulaşmamızı kolaylaştıracaktır.					
11. Beden eğitimi dersine spor ve malzemeleriyle katılmaya dikkat ediyorum.					
12. Beden eğitimi dersine çocukların spor malzemeleriyle katılmalarına dikkat ediyorum					
13. Beden eğitimi dersinde çocuklara sporu sevdirdiğime ve spor yapma alışkanlığı kazandırmaya çalışıyorum.					
14. Beden eğitimi ders saatini bu dersin işlenişi için ayırıyorum.					
15. Beden eğitimi dersinde öğrenciler başka bir ders yapılmasına istekli olmuyorlar.					
16. Beden eğitimi dersinin sınıfta yapılması öğrencileri mutlu etmiyor.					
17. Beden eğitimi dersinde başka dersler yapılmasını uygun bulmuyorum.					
18. Beden eğitimi dersi sınıf öğretmenlerinin ders yoğunluğunun fazla olmasından dolayı pek yapılmıyor.					
19. Beden eğitimi dersine beden eğitimi öğretmenlerinin girmesi daha yararlı olacaktır.					
20. Beden eğitimi dersi çocukları, fiziksek, zihinsel ve sosyal yönden olumlu etkiler.					
21. Beden eğitimi dersi oyun çağındaki çocuklar için diğer derslere göre biraz daha önemlidir.					
22. Beden eğitimi dersinde kalıcı davranış biçimlerinin kazanıldığını gözlemliyorum.					

KATKILARINIZDAN DOLAYI TEŞEKKÜR EDERİM

Recep BOZDEMİR